

Crnogorski Telekom
A.D. Podgorica

Broj / 04-5843
Datum / 30. 03. 2016

Crna Gora			
MINISTARSTVO FINANSIJA - PORESKA UPRAVA			
PODRUČNA JEDINICA PODGORICA			
Primljeno:		31. 03. 2016	
Org. jed.	Broj	Prilog	Vrijednost

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA

Finansijski izvještaji sastavljeni u skladu sa
Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja
za godinu završenu 31. decembra 2015.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

SADRŽAJ

Strana

Finansijski izvještaji:

Izvještaj nezavisnog revizora

Izvještaj o finansijskom položaju 1

Izvještaj o ukupnom rezultatu 2

Izvještaj o tokovima gotovine 3

Izvještaj o promjenama na kapitalu 4

Napomene uz finansijske izvještaje 5-50

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima i Odboru Direktora društva Crnogorski Telekom A.D., Podgorica

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja društva Crnogorski Telekom A.D., Podgorica (u daljem tekstu "Društvo") koji uključuju izvještaj o finansijskom položaju sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine i izvještaj o sveobuhvatnom prihodu, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o tokovima gotovine za godinu završenu na taj dan, pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, kao i za interne kontrole za koje rukovodstvo smatra da su neophodne za sastavljanje finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajno pogrešno prikazivanje nastalo usljed pronevjere ili greške.

Odgovornost revizora

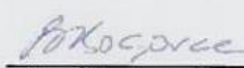
Naša odgovornost je da na osnovu izvršene revizije izrazimo mišljenje o ovim finansijskim izvještajima. Reviziju finansijskih izvještaja izvršili smo u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi zahtijevaju da postupamo u skladu sa načelima profesionalne etike i da planiramo i izvršimo reviziju na način koji nam omogućava da steknemo razumno uvjerenje da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajno pogrešno prikazivanje.

Revizija podrazumijeva primjenu postupaka radi pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima sadržanim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka zavisi od revizorskog prosuđivanja, uključujući procjenu rizika od nastanka materijalno značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvještajima, nastalog usljed pronevjere ili greške. Pri procjeni ovih rizika, revizor uzima u obzir interne kontrole relevantne za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja Preduzeća u cilju odabira adekvatnih revizorskih postupaka u datim okolnostima, a ne za potrebe izražavanja mišljenja o djelotvornosti internih kontrola Preduzeća. Revizija takođe obuhvata ocjenu adekvatnosti primijenjenih računovodstvenih politika i prihvatljivosti računovodstvenih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšteg prikaza finansijskih izvještaja.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koji smo pribavili dovoljan i adekvatan osnov za izražavanje mišljenja.

Mišljenje

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji u svim materijalno značajnim aspektima prikazuju realno i objektivno finansijski položaj društva Crnogorski Telekom A.D., Podgorica sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine, rezultate njegovog poslovanja i novčane tokove za godinu završenu na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Biljana Bogovac
Licencirani revizor

PricewaterhouseCoopers d.o.o., Podgorica

Podgorica, 26. april 2016. godine

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU

	Napomena	Iznosi u EUR	
		Na dan	
		31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
AKTIVA			
Stalna imovina			
Nekretnine i oprema	5	79,372,638	83,884,495
Nematerijalna ulaganja	6	23,695,840	20,134,616
Dugoročni krediti i ostala potraživanja	7	11,665,471	10,870,660
Ukupna stalna imovina		114,733,949	114,889,771
Obrtna imovina			
Zalihe	8	2,687,352	1,527,122
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	9	27,852,880	26,275,485
Kratkoročni finansijski plasmani	10	35,000,000	35,000,000
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	11	9,215,671	8,177,687
Izdvojena novčana sredstva	12	1,069,146	994,183
Ukupna obrtna imovina		75,825,049	71,974,477
Ukupno aktiva		190,558,998	186,864,248
PASIVA			
Kapital i rezerve pripisive akcionarima			
Akcijski kapital	14	123,857,700	123,857,700
Neraspoređena dobit		19,241,137	24,878,080
Ukupan akcijski kapital i rezerve		143,098,837	148,735,780
OBAVEZE			
Dugoročne obaveze			
Odložene poreske obaveze	17	2,263,822	2,091,794
Rezervisanja	16	598,505	835,172
Ukupne dugoročne obaveze		2,862,327	2,926,966
Ukupne obaveze		47,460,161	38,128,468
Kratkoročne obaveze			
Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze	15	41,538,721	31,993,938
Obaveze za porez na dobit		1,710,685	2,557,277
Rezervisanja	16	1,348,428	650,287
Ukupne kratkoročne obaveze		44,597,834	35,201,502
Ukupno pasiva		190,558,998	186,864,248

Napomene na stranama od 5 do 50 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Ovi finansijski izvještaji su odobreni od strane Odbora direktora Crnogorskog Telekom A.D. 25. aprila 2016 godine i u njihovo ime potpisani su od strane:

Rudiger Schulz
Izvršni direktor

Manfred Knapp
Finansijski direktor

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

IZVJEŠTAJ O UKUPNOM REZULTATU

	Napomena	Iznosi u EUR	
		Za godinu završenu 31. decembra	
		2015	2014
Prihodi			
Usluge fiksne telefonije i interneta	18 a	53,561,361	56,170,806
Usluge mobilne telefonije	18 b	44,098,315	47,967,240
Ukupni prihodi		97,659,676	104,138,046
Ostali poslovni prihodi	19	1,292,199	713,761
Troškovi poslovanja			
Troškovi zaposlenih	20	(19,295,302)	(18,021,503)
Troškovi amortizacije i obezvređenja	21	(17,667,829)	(17,971,072)
Troškovi usluga drugih operatera	22	(10,026,735)	(11,562,630)
Nabavna vrijednost prodane telekomunikacione opreme		(8,953,588)	(8,692,341)
Ostali troškovi poslovanja	23	(26,322,496)	(25,559,773)
Ukupno troškovi poslovanja		(82,265,950)	(81,807,319)
Dobit iz poslovanja		16,685,925	23,044,488
Finansijski prihodi	24	1,825,221	1,368,406
Finansijski rashodi	24	(765,377)	(285,764)
Finansijski prihodi -neto		1,059,844	1,082,642
Dobit prije oporezivanja		17,745,769	24,127,130
Porez na dobit	25	(1,882,712)	(2,572,371)
Dobit tekuće godine		15,863,057	21,554,759
Ostali sveobuhvatni prihod tekuće godine		-	-
Ukupni sveobuhvatni prihod tekuće godine		15,863,057	21,554,759
Akcionarima društva		15,863,057	21,554,759
Zarada po akciji Društva u toku perioda (izražena u EUR po akciji)			
- osnovna i čista	26	0.34	0.46

Napomene na stranama od 5 do 50 čine
sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

IZVJEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

		(Iznosi u EUR)	
		Za godinu završenu 31. decembra	
Napomena		2015	2014
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti			
Gotovina generisana iz poslovnih aktivnosti	33	38,362,974	45,328,040
Plaćene kamate	24	(25,224)	(43,758)
Plaćen porez na dobit		(2,557,277)	(2,315,364)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti		35,780,473	42,968,918
Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja			
Nabavka osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	5,6	(14,569,048)	(17,176,584)
Povećanje kratkoročnih depozita u bankama		39,000,000	30,000,000
Smanjenje kratkoročnih depozita u bankama		(39,000,000)	(11,000,000)
Naplaćene kamate		899,262	870,452
Prilivi od prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja		1,205,732	79,738
Smanjenje/(povećanje) dugoročnih kredita zaposlenima i ostalih potraživanja	7	(794,811)	(2,768,228)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja		(13,258,865)	5,378
Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja			
Smanjenje kapitala		-	(16,986,543)
Plaćene dividende većinskim i manjinskim akcionarima	27	(21,484,715)	(21,494,893)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja		(21,484,715)	(38,481,436)
Neto povećanje/(smanjenje) gotovine i gotovinskih ekvivalenata		1,036,893	4,492,860
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda		8,177,687	3,684,312
Efekat kursnih razlika		1,091	515
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	11	9,215,671	8,177,687

Napomene na stranama od 5 do 50 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

	<u>Akcijski kapital</u>	<u>Neraspoređena dobit</u>	<u>Ukupno</u>
Stanje 1. januara 2013. godine	140,996,394	24,823,321	165,819,715
Dividende (Napomena 27)	-	(21,500,000)	(21,500,000)
Smanjenje kapitala (Napomena 14)	(17,138,694)	-	(17,138,694)
Dobit tekuće godine		21,554,759	21,554,759
Ostali sveobuhvatni prihod tekuće godine	-	-	-
Stanje 31. decembra 2014. godine	123,857,700	24,878,080	148,735,780
Dividende (Napomena 27)	-	(21,500,000)	(21,500,000)
Dobit tekuće godine	-	15,863,057	15,863,057
Ostali sveobuhvatni prihod tekuće godine	-	-	-
Stanje 31. decembra 2015. godine	123,857,700	19,241,137	143,098,837

Napomene na stranama od 5 do 50 čine
sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

1. OPŠTE INFORMACIJE

Crnogorski Telekom A.D. (u daljem tekstu: "Crnogorski Telekom" ili "Društvo"), pruža usluge fiksne i mobilne telefonije, interneta i ostale telekomunikacione usluge u Crnoj Gori, kao i lokalne, nacionalne i međunarodne telefonske usluge, uz široku paletu drugih telekomunikacionih usluga koje uključuju mobilnu mrežu, internet, iznajmljene linije, mrežu za prenos podataka, usluge kablovske televizije i ostalih telekomunikacionih usluga u Crnoj Gori.

Društvo je akcionarsko društvo koje se kotira na Montenegro berzi (TECG). Magyar Telekom Plc. (u daljem tekstu: "Magyar Telekom") je u 2005. godini postao većinski vlasnik sa 76,53% udjela. Skupština Akcionara Crnogorskog Telekom A.D. je 30. aprila 2009. godine donijela odluku o spajanju njegovih kćerki kompanija T Mobile CG d.o.o. i Internet CG d.o.o. u 'Crnogorski Telekom AD'.

Deutsche Telekom AG ("DTAG") je krajnji kontrolni vlasnik Magyar Telekom Plc. sa 59,21% akcija u vlasništvu, a smamim tim i krajnji vlasnik Društva.

Sjedište Crnogorskog Telekom je u Podgorici, ulica Moskovska 29. Na dan 31. decembra 2015. godine, Društvo je imalo 588 zaposlenih (na dan 31. decembra 2014. godine 698 zaposlenih).

Istraga određenih konsultantskih ugovora

Kao što je i ranije navedeno, u toku obavljanja revizije finansijskih izvještaja Magyar Telekom za 2005. godinu, PricewaterhouseCoopers Könyvvizsgáló és Gazdasági Tanácsadó Kft. (PwC) je identifikovao dva ugovora čija priroda i poslovne namjere nisu bile jasno iskazane. U februaru 2006. godine, Odbor za reviziju Magyar Telekom angažovao je White & Case LLP ("nezavisne istražitelje" ili "White & Case"), svoje nezavisne pravne savjetnike, kako bi obavili unutrašnju istragu po pitanju da li je Magyar Telekom, ili neka njegova kompanija, izvršio plaćanja po osnovu ovih ili nekih drugih ugovora, potencijalno zabranjenih od strane Američkih zakona i regulativa, uključujući Dekret o postupcima strane korupcije („FCPA“), ili internu politiku društva. Odbor za reviziju je informisao američko Ministarstvo pravde („DOJ“) i američku Komisiju za hartije od vrijednosti („SEC“) i mađarski nadležni organ za finansijsku kontrolu o ovoj unutrašnjoj istrazi.

Odbor za reviziju je 2. decembra 2009. godine dostavio Odboru Direktora Magyar Telekom „Izvještaj o istrazi Odboru za reviziju Magyar Telekom“, od 30. novembra 2009. godine (Finalni izvještaj). Odbor za reviziju je nagovijestio da smatra da je pripremanjem finalnog izvještaja, a na bazi trenutnih dokaza, White & Case okončao svoju nezavisnu unutrašnju istragu.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

Istraga određenih konsultantskih ugovora (nastavak)

Finalni izvještaj sadrži sledeće zaključke i dokaze koji su na raspolaganju Odboru za reviziju i njegovim savjetnicima:

- Informacije koje je sakupio Odbor za reviziju i njegovi savjetnici u toku istrage pokazuje grubo nepoštovanje i nedostatak posvećenosti za uspostavljanje saglasnosti na najvišim nivoima Magyar Telekom, Crnogorskog Telekom i Makedonskog Telekom tokom perioda za koji je sprovedena istraga.
- Kao što je i ranije navedeno, u slučaju pomenutih ugovora, nema „dovoljno dokaza da se utvrdi da je EUR 7 miliona troškova vezanih za četiri konsultantska ugovora napravljeno za legitimne poslovne svrhe“ kao i da postoji „potvrđan dokaz da su pomenuti troškovi služili u neispravne svrhe“. Pomenuti ugovori nisu pravilno prikazani u finansijskim izvještajima Magyar Telekom, kao ni njegovih relevantnih zavisnih društava. Dva ugovora u ukupnom iznosu od EUR 2.88 miliona je zaključio Crnogorski Telekom i njegovo zavisno društvo, dok se druga dva ugovora odnose na druge članice Magyar Telekom Grupe.

2007. godine, Vrhovni državni tužilac Crne Gore obavijestio je Odbor direktora Crnogorskog Telekom o svom zaključku da ugovori koji su predmet unutrašnje istrage u Crnoj Gori ne sadrže elemente koji se mogu protumačiti kao kriminalne radnje na osnovu kojih bi se u Crnoj Gori mogle podnijeti tužbe. Međutim, od 2007. godine Vrhovnom državnom tužiocu Crne Gore je dostavljana sva nova dokumentacija, svi novi podaci, koji su postali dostupni Crnogorskom Telekomu a povezani su sa slučajem.

Takođe, Ministarstvo unutrašnjih poslova Makedonije i Kancelarija glavnog tužioca Mađarske počeli su istražne aktivnosti koje su prethodno bile predmet interne istrage. Ove istražne radnje se nastavljaju i svi relevantni partneri Crnogorskog Telekom će nastaviti da sarađuju na ovim istragama.

DOJ i SEC su takođe počele svoje istražne aktivnosti koje su prethodno bile predmet interne istrage. Tokom 2011. godine Magyar Telekom je zaključio finansijsko poravnanje sa DOJ i SEC kako bi se zatvorila njihova dalja istraga. Ovim poravnanjem je zatvorena istraga koju su DOJ i SEC vodili u vezi sa učešćem Magyar Telekom u pomenutom slučaju. 24. januara 2014 godine SEC je dao instrukciju svom braniocu da prekine sa daljim istražnim radnjama vezanim za korupciju u Crnoj Gori.

Na dan 31. decembra 2015. godine gore pomenute istrage nisu imale uticaja na finansijske izvještaje Društva.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primjenjene za sastavljanje ovih finansijskih izvještaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primjenjene na sve prikazane godine, osim ako drugačije nije naznačeno.

2.1. Osnov za sastavljanje

Finansijski izvještaji Crnogorskog Telekoma su pripremljeni u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (IFRS) koji su bili na snazi u periodu sastavljanja finansijskih izvještaja Društva i u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore. Finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa konvencijom istorijskog troška modifikovanog za efekte procjene vrijednosti finansijskih sredstava namijenjenih prodaji.

Sastavljanje finansijskih izvještaja u skladu sa IFRS zahtijeva primjenu izvjesnih ključnih računovodstvenih procjena. Ono, takođe, zahtijeva da rukovodstvo koristi svoje prosuđivanje u primjeni računovodstvenih politika Društva. Oblasti koje zahtijevaju prosuđivanje većeg stepena ili veće složenosti, odnosno oblasti u kojima pretpostavke i procjene imaju materijalni značaj za finansijske izvještaje objelodanjeni su u napomeni 4.

Društvo ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore ("Sl. list RCG", br. 69/2005, „Sl. list CG“, br. 80/08 i 32/11), i posebno u skladu sa relevantnom zakonskom odlukom koja definiše obaveznu primjenu IFRS u Crnoj Gori ("Sl. list RCG", br. 69/2002).

Finansijski izvještaji Društva su predloženi za odobrenje od strane Odbora direktora Društva. Godišnja Skupština akcionara, koja je ovlašćena da odobri i prihvati finansijske izvještaje, ima pravo da zahtijeva promjene prije prihvatanja. S obzirom da su većinski akcionari istovremeno i članovi Odbora direktora Društva koje predlaže finansijske izvještaje, vjerovatnoća potencijalnih izmjena zahtjevanih od strane Skupštine akcionara je mala, i takvih izmjena nije bilo u prošlosti.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i funkcionalna valuta Crnogorskog Telekoma je Euro (EUR).

2.1.1. Uporedni podaci

Uporedni podaci predstavljaju revidirane finansijske izvještaje sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine koji takođe uključuju reklasifikacije iz tabele koja slijedi.

	<u>In EUR</u>
Reklasifikacija Izdvojenih novčanih sredstava:	
<i>sa Potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja na Izdvojena novčana sredstva</i>	994,183
Reklasifikacija diskontovanja od prodaje na rate:	
<i>sa Obaveza prema dobavljačima i ostalih obaveza na Dugoročne kredite i ostala potraživanja</i>	318,186
Reklasifikacija prihoda:	
<i>sa prihoda od Usluga fiksne telefonije i internet na prihode od Usluga mobilne telefonije</i>	3,972,681

Rukovodstvo je revidiralo prezentaciju pojedinih pozicija u finansijskim izvještajima što je rezultiralo reklasifikacijama napravljenim sa ciljem da se poboljša prezentacija finansijskih izvještaja. Reklasifikacija prihoda u iznosu od EUR 3,397,681 se odnosi na reklasifikaciju prihoda od interkonekcije za dolazne međunarodne pozive terminisane u mobilnoj mreži.

2.1.2. Promjene u računovodstvenim politikama i objelodanjivanjima

a) Novi i dopunjeni standardi usvojeni od strane Društva

Nije ih bilo

b) Novi standardi, dopune i implementacija koji još nisu stupili na snagu i koji nisu relevantni za Društvo

MSFI 16 – U januaru 2016 IASB je objavio MSFI 16 Zakupi. Važeći standard, MRS 17, ne dozvoljava priznavanje obaveza od operativnog lizinka u bilansu stanja. Za promjenu, MSFI 16, u budućnosti zahtijeva od entiteta kao zakupaca da:

- priznaju zakupljeno sredstvo i obaveze u bilansu stanja, inicijalno vrednovanim po sadašnjoj vrijednosti neizbježnih plaćanja zakupa;
- priznaju amortizaciju za zakupljena sredstva i kamate za obaveze od zakupa u toku perioda trajanja zakupa; i
- razdvoje ukupan iznos plaćene gotovine kao glavnice (prikazanih kroz finansijske aktivnosti) i kamate (prikazanu kroz operativne aktivnosti).

Kao rezultat, najznačajniji uticaj MSFI 16 će biti u povećanju lizing sredstvava i lizing obaveza, u mjeri koja će biti određena nakon detaljnih analiza. Zakupi Društva su prikazani u napomeni 31.

Na strani zakupca (prodajna strana), uglavnom će biti analiziran uticaj ugovora sa više elemenata sa ugrađenim lizingom, može biti izmijenjen usled revizije definicije zakupa. Osim toga, ne očekuju se značajni uticaji na finansijske izvještaje u Društvu u ovom trenutku, samim tim što se knjigovodstvo kod zakupca ne mijenja značajno nakon predstavljanja MSFI 16.

Od Društva se zahtijeva da primijeni MSFI 16 za godinu koja počinje na dan ili nakon 1. januara 2019 godine, međutim dozvoljava se i ranija primjena, ako Društvo primijeni MSFI 15 Prihode od ugovora sa kupcima na dan ili prije datuma ranije primjene.

MRS 7 - _Januaru 2016 IASB je objavio dopunu MRS 7 Izvještaj Tokova gotovine. Dopuna je napravljena sa ciljem da entiteti pruže objelodanjivanja koja omogućavaju korisnicima finansijskih izvještaja da naprave evaluaciju promjena na obavezama koje proizilaze iz finansijskih aktivnosti. IASB zahtijeva da se sledeće promjene u obavezama od finansijskih aktivnosti objelodane: (i) promjene vezane za finansijske tokove; (ii) promjene vezane za zadržavanje ili gubitak kontrole nad podružnicama ili drugim biznisom; (iii) efekti promjene kursa; (iv) promjene u fer vrijednosti; i (v) ostale promjene. Promjene u obavezama od finansijskih aktivnosti trebaju da se objelodane zasebno u odnosu na ostala sredstva i obaveze. Aplikacija ovih dopuna se zahtijeva za godinu koja počinje na dan ili nakon 1. januara 2017. godine. Ne očekuje se da će primjena dopuna rezultirati značajnim izmjenama u finansijskih izvještajima Društva.

MRS 1 (dopuna) – IASB je objavio dupunu MRS 1 Prezentacija Finansijskih izvještaja u Decembru 2014 godine. Dopune su napravljene na način da ohrabre društva da primjenjuju profesionalne procjene u određivanju kakve informacije treba objelodaniti u njihovim finansijskim izvještajima. Na primjer, dopuna pojašnjava da se materijalnost primjenjuje na ukupne finansijske izvještaje i da uključivanje nematerijalnih stavki može da umanjiti korisnost finansijskih objelodanjivanja. Nadalje, dopuna objašnjava da entiteti treba da koriste profesionalne procjene u odlučivanju gdje i koje druge informacije treba prikazati u finansijskim objelodanjivanjima. Primjena ovog amandmana je se zahtijeva za gudišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine. Ne očekuje se da će primjena ovih dopuna rezultirati u značanim promjenama u finansijskim izvještajima Društva.

IFRS 9 Finansijski instrumenti. Standard predstavlja prvi dio projekta zamjene MRS 39 („Finansijski instrumenti: priznavanje i mjerenje“) novim standardom IFRS 9 Finansijski instrumenti. IFRS 9 određuje klasifikaciju i priznavanje finansijskih sredstava i obaveza. Preostale faze projekta, odlaganje sa obezvrjeđenjem finansijskih instrumenata i hedžing računovodstvo, kao i ostatak projekta vezan za prestanak priznavanja, su u toku.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

Finansijska sredstva – Prilikom početnog priznavanja, IFRS 9 zahtijeva da se finansijska sredstva vrednuju po fer vrijednosti. Nakon početnog priznavanja, finansijska sredstva nastavljaju da se mjere na osnovu njihove klasifikacije pod IFRS 9. Gdje je finansijsko sredstvo klasifikovano i mjereno po amortizovanom trošku, zahtijeva da se radi test obezvređenja u skladu sa MRS 39. IFRS 9 definiše pravila za klasifikaciju koja su prikazana u nastavku teksta.

IFRS 9 zahtijeva da se finansijska sredstva klasifikuju na osnovu naknadnog vrednovanja ili po metodi amortizovanog troška ili po fer vrijednosti. Postoje dva uslova koja treba da budu zadovoljena da bi se sredstvo priznalo po amortizovanom trošku: (1) Potrebno je da postoji cilj društva da kroz biznis model upravlja finansijskim sredstvima kako bi bilo u stanju da prikupi ugovorene novčane tokove, kao i (2) ugovorni uslovi dovode do novčanih tokova određenih datuma koji predstavljaju isključivo otplate glavnice i kamate na preostali dio duga. Tamo gdje ovi uslovi ne mogu da budu zadovoljeni, finansijska sredstva se klasifikuju po fer vrijednosti.

Opcija Fer vrijednosti: IFRS 9 dozvoljava entitetu da odredi instrumente, koji bi inače bili klasifikovani u kategoriju amortizovanog troška, da se priznaju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha ako takvo priznavanje eliminiše ili značajno smanjuje nedosljednosti u odmjerenju ili priznavanju („računovodstveno neslaganje“).

Vlasnički instrumenti: Podrazumijevana kategorija za vlasničke instrumente je priznavanje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Međutim, standard kaže da entitet može učiniti neopozivi izbor prilikom inicijalnog priznavanja da prikaže sve promjene fer vrijednosti za učešća u kapitalu koji se ne drže radi trgovanja u ostalom sveobuhvatnom prihodu. Ovi dobici ili gubici po fer vrijednosti se ne prijavljuju kao dio profita ili gubitka izvještajnog entiteta, čak i kada je dobitak ili gubitak realizovan. Samo dividende koje su primljene od ovih investicija se izvještavaju u dobitku ili gubitku.

Ugrađeni derivati: Zahtjevi MRS 39 kod ugrađenih derivata su izmijenjeni tako da više nije obavezno razdvajanje finansijskih sredstava kod nosioca ugovora.

Reklasifikacija: IFRS 9 zahtijeva reklasifikaciju između fer vrijednosti i amortizovanog troška kada i samo kada postoji promjena u biznis modulu entiteta. „Kontaminaciona pravila“ koja su postojala u MRS 39 su eliminisana.

Finansijske obaveze – IFRS 9 „Finansijski Instrumenti“ postavlja računovodstvena pravila za finansijske obaveze i mijenja postojeća pravila u MRS 39 „Finansijski instrumenti: priznavanje i mjerenje“. Novo pravilo glasi:

- Preuzimaju se pravila MRS 39 za priznavanje i prestanak priznavanja i ostaju nepromijenjena.
- Preuzima se većina zahtjeva MRS 39 za klasifikaciju i mjerenje.
- Eliminise se izuzetak od vrjednovanja po fer vrijednosti za obaveze za derivate koje su povezane i koje se moraju poravnati na osnovu isporuke nekotiranog instrumenta kapitala.
- Mijenjaju se pravila vezana za opciju fer vrjednovanja obaveza za rješenje sopstvenog kreditnog rizika.

IASB je izdao dopune IFRS 9 u decembru 2011. i u novembru 2013, i odložio obaveznu primjenu IFRS 9. Odlaganje će omogućiti da sve faze IFRS 9 projekta imaju isti datum stupanja na snagu. Izmjene takođe pružaju olakšanje uslova koji regulišu prikaz uporednih finansijskih podataka za efekat primjene IFRS 9. Ovo oslobađanje je prvobitno dozvoljeno samo kompanijama koje odluče da primenjuju IFRS 9 prije 2012. Umjesto toga, dodatna prelazna objelodanjivanja biće obavezna da bi omogućila investitorima da razumiju efekat primjene IFRS 9 na klasifikaciju i mjerenje finansijskih instrumenata. Usvajanje novog standarda najverovatnije će dovesti do promjena u finansijskim izvještajima Društva, tačan uticaj se trenutno analizira.

IASB je završio poslednji element IFRS 9 Finansijski instrumenti u julu 2014. godine. Paket poboljšanja koji je uveo IFRS 9 uključuje model za klasifikaciju i mjerenje, jednog, forward - looking 'očekivani gubitak od umanjenja vrijednosti' model i koji je u značajnoj mjeri reformisanom pristup računovodstvo zaštite.

Klasifikacija i mjerenje: Klasifikacija određuje kako se finansijska sredstva i finansijske obaveze vode u finansijskim izvještajima i posebno kako se mjere na stalnoj osnovi. IFRS 9 uvodi pristup za klasifikaciju finansijskih sredstava, koji je potpomognut karakteristikama tokova gotovine i poslovnog modela za koje je sredstvo vezano. Ovaj pojedinačni, principal pristup zamjenjuje postojeći pristup zasnovan na pravilima koja se generalno smatra da im je previše složen i teško primeniti. Novi model takođe dovodi do primjene pojedinačnog modela koji se primenjuje na sve finansijske instrumente.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

Umanjenje vrijednosti: Tokom finansijske krize, odložena priznavanje kreditnih gubitaka na kreditima (kao i drugih finansijskih instrumenata) je identifikovan kao slabost u postojećim računovodstvenim standardima. Kao dio IFRS 9, IASB je predstavio novi model očekivanog umanjenja vrijednosti koji će zahtijevati blagovremeno priznavanje očekivanih kreditnih gubitka. Konkretno, novi standard zahtijeva od entiteta da odgovaraju za očekivane kreditne gubitke od kada su finansijski instrumenti prvi put prepoznati i da češće prizna očekivane gubitke tokom čitavog vijeka trajanja.

Računovodstvo zaštite : IFRS 9 uvodi suštinski - reformisani model za računovodstvo zaštite, uz detaljnije objelodanjivanje za upravljanje rizikom aktivnosti. Novi model predstavlja značajne promjene koji se izjednačava računovodstveni tretman sa aktivnostima upravljanja rizikom, omogućavajući društvima da bolje odražava ove aktivnosti u svojim finansijskim izveštajima.

Sopstveni kredit: IFRS 9 takođe otklanja nestabilnost u dobitku ili gubitku koja je izazvana promjenama u kreditnom riziku od obaveza izabranih da se iskazuju po fer vrednosti. Ova promjena u računovodstvu znači da su dobiti izazvani pogoršanjem kreditnog rizika sopstvenog društva na takve obaveze koje se više ne priznaju u bilansu uspjeha.

Primjena novog standarda i njegovih izmjena je potreban za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. Ranija primjena je dopuštena. Usvajanje novog standarda i njegovim izmenama vjerovatno će rezultirati promjenama u finansijskim izveštajima Društva, uticaj se trenutno analizira .

MRS 16 i MRS 38 (revidiran) - IASB je objavio izmjene i dopune MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema i MRS 38 Nematerijalna imovina u maju 2014. MRS 16 i MRS 38 uspostavljaju princip za osnovnu amortizaciju kao očekivani obrazac potrošnje budućih ekonomskih koristi od sredstava. IASB je pojasnio da je upotreba metoda prihoda na bazi obračuna amortizacije sredstva nije prikladna, jer prihod od djelatnosti koja uključuje korišćenje sredstava generalno odražava i druge faktore od potrošnje ekonomskih koristi sadržanih u sredstvu. IASB takođe pojasnio da prihod se generalno pretpostavlja da je neprikladana osnova za mjerenje potrošnje ekonomskih koristi sadržanih u nematerijalno ulaganje. Ova pretpostavka, međutim, može da bude i oborena u određenim ograničenim okolnostima. Primjena dopuna je potreban za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara , 2016. usvajanje izmjena neće dovesti do bilo kakvih promjena u finansijskim izveštajima Društva jer Društvo primjenjuje linearnu amortizaciju.

IFRS 15 - U maju 2014. IASB i FASB SAD zajednički objavili konvergentni standard za priznavanje prihoda od ugovora sa kupcima. Osnovni princip novog standarda je da kompanije prepoznaju prihod da oslika prenos robe ili usluga korisnicima u iznosima koji odražavaju nadoknadu (to jest, plaćanje) koju kompanija očekuje kao pravo u zamjenu za tu robu ili usluge. Novi standard će takođe dovesti do detaljnijeg objelodanjivanja prihoda, daju smjernice za transakcije koje nisu prethodno prikazivane sveobuhvatno (na primjer, prihodi od usluga i izmjena ugovora) i novim smjernicama za aranžmane sa više elemenata. Primjena novog standarda je potreban za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2017. Ranija primjena je dopuštena . Usvajanjem novog standarda vjerovatno će dovesti do značajnih promjena na finansijskim izveštajima Društva, prije svega u pogledu vremena priznavanja prihoda i u odnosu na kapitalizaciju troškova pribavljanja ugovora sa klijentom i troškove ispunjenja ugovora. Tajming priznavanja prihoda i klasifikaciju prihoda ili kao prihod od usluga ili opreme će biti pogođeni zbog raspodjele naknade u aranžmane sa više elemente (rješenja za naše klijente koji može uključivati isporuku više usluga i proizvoda koji se javljaju u različitim tačkama vremena i / ili preko različitih vremenskih perioda) više mije ograničena metodologijom porcija. S obzirom na trenutne poslovne modele, uticaj primjene novog standarda dovesti do priznavanja više prihoda unaprijed. Naše poslovanje i pratećih sistemi su kompleksni i trenutno procijenjeno vrijeme i trud potrebno za razvoj i implementaciju računovodstvene politike, procjene, odluke i procese u skladu sa novim standardom se očekuje da obuhvati značajan period vremena. Kao rezultat toga, u ovom trenutku, to nije moguće napraviti razumne kvantitativne procjene efekata novog standarda.

c) Standards, amendments and interpretations effective in 2015 but not adopted by the Company, because not relevant

IFRS 11 (revidiran) - IASB je objavio izmjene i dopune IFRS 11 Zajednički aranžmani u maju 2014. IFRS 11 reguliše računovodstveni tretman za računovodstvene interese u zajedničkim poduhvatima i zajedničkim operacijama. Amandman izričito zahtijeva da sticalac interesa u zajedničkoj operaciji u kojoj aktivnost čini poslovnu primjenu svih principa iz poslovnih kombinacija definisanih u IFRS 3. Primjena amandmana je potrebna za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. Ne očekujemo da će usvajanje amandmana dovesti do značajnih promjena u finansijskim izveštajima društva.

IFRS 10 i MRS 28 - IASB je izdao manje izmjene IFRS 10 Konsolidovani finansijski izveštaji i MRS 28 Ulaganja u pridružena društva i zajedničke poduhvate. Amandmani se odnose na prodaju ili uticaj sredstva između investitora i njegovog pridruženog člana i Joint Venture. Glavna posledica amandmana je da puni dobitak ili gubitak se priznaje kada transakcija uključuje biznis (bilo da je smešten u zavisnom preduzeću ili ne). Djelimičan dobitak ili gubitak se priznaje kada transakcija uključuje sredstva koja ne doprinose poslu, čak i ako su ova sredstva smještena u zavisnom društvu. Primjena dopuna je potrebna za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine. Ne očekujemo da će usvajanje amandmana dovesti do značajnih promjena na finansijskim izveštajima Društva.

MRS 19 (revidiran) - IASB je objavio izmjene i dopune MRS 19 - Primanja zaposlenih u novembru 2013. Amandmani važe za doprinose od zaposlenih ili trećih lica na definisanim davanjima koje nisu relevantna za Društvo. Stoga dopunjeni standard neće imati nikakav uticaj na finansijske izveštaje Društva. Evropska unija još nije prihvatila izmijenjeni standard.

MSFI 14 - IASB je izdao privremeni standard, MSFI 14 Razgraničenja Regulatornih konta u januaru 2014. Nova privremeni standard je primjenjiv prilikom prve primjene što nije relevantno za Društvo. Zato novi privremeni standard neće imati nikakav uticaj na finansijske izveštaje Društva.

MRS 16 i MRS 41 - IASB je objavio izmjene koje mijenjaju finansijskog izvještavanja za zasađivače biljaka, kao što su vinove loze, gumenim drveća i uljanih palmi u junu 2014. Od grupa se ne bavi poljoprivrednom djelatnošću, amandmani neće imati nikakav uticaj na finansijske izveštaje Društva.

MRS 27 - IASB objavljuje metodu kapitala u posebnim finansijskim izveštajima (izmjene MRS 27) u avgustu 2014. godine. Amandman je primjenljiv za posebnim finansijskim izveštajima koji nije relevantan za Društvo. Stoga izmjena neće imati nikakav uticaj na finansijske izveštaje Društva.

2.2. Izvještavanje o segmentima

Poslovni segmenti se izvještavaju na način koji je konzistentan sa internim izvještavanjem za potrebe glavnog donosioca poslovnih odluka. Glavni dolosilac poslovnih odluka koji je odgovoran za raspodjelu resursa i procjenu rezultata poslovanja poslovnih segmenata je identifikovan kao Izvršni upravni odbor koji donosi strateške odluke. Izvršni upravni odbor revidira i analizira operativne rezultate na kompanijskom nivou. Poslijedično, u Crnogorskom Telekomu ne postoje segmenti koji se mogu identifikovati jer se sve relevantne odluke donose na nivou Društva.

2.3. Preračunavanje stranih valuta

Zvanična valuta u Crnoj Gori i funkcionalna valuta Crnogorskog Telekoma je Euro (EUR).

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primjenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, iskazane su u okviru finansijskih prihoda/(rashoda) u izvještaju o ukupnom rezultatu.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

2.4. Nekretnine i oprema

Nekretnine i oprema Društva iskazani su po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti i trošak po osnovu obezvrjeđenja.

Nabavna vrijednost nekretnine i opreme se sastoji od nabavne vrijednosti sredstva, uključujući uvozne dažbine i povezane takse, umanjene za eventualne popuste, kao i troškove neophodne za puštanje u rad datog sredstva, kao i troškova stavljanja sredstva van upotrebe ukoliko je neophodno.

Nabavna vrijednost telekomunikacione opreme se sastoji od svih direktno povezanih troškova, uključujući polaganje kablova do prostorija pretplatnika kao i eventualne troškove pozajmljivanja. Trošak takođe uključuje i interno generisani rad za pojedine stavke nekretnina i opreme.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, u zavisnosti od toga što je primjenljivo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Društvo u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano utvrditi. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspjeha perioda u kome su nastali.

Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju se u bilansu uspjeha u okviru 'Ostalih prihoda/(rashoda)'.

Nekretnine i oprema u pripremi obuhvataju rad trećih lica kao i interno generisani rad za nekretnine i opremu koja još nisu završena. Ova stavka uključuje ulaganja izvršena (ali ne i završena) u tekućoj i/ili prethodnoj finansijskoj godini. Po kompletiranju ovih sredstava, odnosno iznosi iskazani kao dati avansi ili nekretnine i oprema u pripremi se priznaju kao nekretnine i oprema.

Kada sredstva u sebi sadrže elemente i materijalne i nematerijalne imovine, u odabiru računovodstvenog tretmana u skladu sa MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema ili MRS 38 Nematerijalna ulaganja, rukovodstvo procjenjuje koji je element značajniji za sredstvo i u zavisnosti od toga vrši klasifikaciju.

Zemljište se ne amortizuje. Amortizacija drugih sredstava se obračunava primjenom proporcionalne metode kako bi se rasporedila njihova nabavna vrijednost do njihove rezidualne vrijednosti tokom njihovog procijenjenog vijeka trajanja, kao što slijedi:

Glavne grupe nekretnina i opreme	Procijenjeni korisni vijek (godina)
Zgrade	40
Mjesne mreže	20
Optički kabl	20
Telefonska centrala sa pripadajućom opremom	7
Prenosni sistemi i oprema za prenos	10
Računari i računarska oprema	3
Mipnet telekomunikaciona oprema	5, 6
Ruteri i prekidači	5-8

Rezidualna vrijednost i korisni vijek upotrebe sredstva se revidiraju, i po potrebi koriguju, na datum svakog bilansa stanja.

Knjigovodstvena vrijednost sredstva svodi se odmah na njegovu nadoknadivu vrijednost ukoliko je knjigovodstvena vrijednost veća od njegove procijenjene nadoknadive vrijednosti.

2.5. Nematerijalna ulaganja

a) Goodwill

Goodwill nastaje po osnovu biznis kombinacija i predstavlja višak novčane vrijednosti koji se prenosi kroz učešće tj. udio Društva u neto fer vrijednosti identifikovanih sredstava, obaveza i potencijalnih obaveza stečenog zavisnog pravnog lica. Društvo je prepoznalo goodwill prilikom sticanja zavisnog pravnog lica Internet Crna Gora d.o.o., 7. marta. 2005. godine koji je naknadno pripojen Društvu.

Za potrebe testiranja umanjenja vrijednosti, goodwill stečen u poslovnoj kombinaciji raspodjeljuje se na svaku od jedinica koje generišu gotovinu, odnosno grupe jedinica koje generišu gotovinu za koje se očekuje da će ostvariti korist tj. priliv od sinergije nastale po osnovu poslovne kombinacije. Svaka jedinica ili, pak, grupa jedinica na koje se goodwill raspodjeljuje predstavlja najniži nivo na kojem se goodwill prati za interne potrebe rukovodstva.

Provjera umanjenja vrijednosti goodwill-a vrši se jednom godišnje ili češće ukoliko događaji ili izmijenjene okolnosti ukažu na eventualno postojanje umanjenja vrijednosti. Knjigovodstvena vrijednost goodwill-a poredi se sa njegovom nadoknadivom vrijednošću koja predstavlja vrijednost veću od vrijednosti u upotrebi i fer vrijednosti sredstva umanjene za troškove prodaje. Svako umanjenje vrijednosti odmah se priznaje kao trošak i naknadno se ne ukida.

b) Licence

Troškovi u vezi sa sticanjem dugoročnih licenca za frekvencije kapitalizuju. Sadašnja vrijednost budućih godišnjih plaćanja za korišćenje frekvencija se takođe kapitalizuju ako kriterijumi priznavanja licence na koju se plaćanje odnosi – kriterijum identifikacije, kontrole, vjerovatnih budućih ekonomskih benefita, pouzdana mjerljivost troškova – su ispunjeni, ili na drugi način priznaju kao troškovi poslovanja u godini u kojoj je nastala obaveza plaćanja. Korisni vijek upotrebe koncesija i licenci su određeni na osnovu osnovnog sporazuma i amortizuju se pravolinijski u periodu od dostupnosti za komercijalnu upotrebu do isteka inicijalne koncesije ili licence. Periodi obnavljanja ugovora su uzeti u obzir prilikom inicijalnog određivanja korisnog vijeka u slučaju da smo sigurni da će uslovi u novom ugovoru ostati nepromijenjeni bez značajnih troškova.

c) Kompjuterski softveri

Zasebno stečene licence iskazuju se po istorijskoj nabavnoj vrijednosti. Licence imaju ograničen vijek trajanja i iskazuju se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti. Amortizacija se obračunava primjenom proporcionalne metode kako bi se troškovi licenci raspodelili u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe.

Stečene licence za računarski softver kapitalizuju se u iznosu troškova nastalih po osnovu sticanja i stavljanja u upotrebu odnosnog softvera. Ovi troškovi se amortizuju tokom njihovog procijenjenog vijeka upotrebe.

Izdaci vezani za održavanje kompjuterskih softverskih programa priznaju se kao trošak u periodu u kome nastanu. Troškovi razvoja direktno povezani sa dizajniranjem projekta i testiranjem prepoznatljivih i unikatnih softverskih proizvoda koje kontroliše Društvo i koji će vjerovatno generisati ekonomsku korist veću od troškova duže od godinu dana, priznaju se kao nematerijalna ulaganja kada su zadovoljeni sledeći uslovi:

- tehnički je izvodljivo kompletirati softverski proizvod tako da bude raspoloživ za korišćenje;
- postoji namjera rukovodstva da kompletira softver i da isti koristi ili proda;
- postoji mogućnost korišćenja ili prodaje softvera;
- moguće je demonstrirati kako će softver generisati vjerovatne ekonomske koristi u budućnosti
- raspoloživi su adekvatni tehnički, finansijski i ostali resursi potrebni za finalizaciju razvoja, upotrebe ili prodaje softvera, i
- trošak koji se pripisuje softveru u toku njegovog razvoja može pouzdano da se utvrdi.

Troškovi koji su mogu direktno povezati sa softverom se kapitalizuju i priznaju kao njegov dio uključujući troškove razvoja od strane zaposlenih kao i adekvatan procenat prekovremenog rada.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

Ostali troškovi razvoja koji ne ispunjavaju navedene kriterijume priznaju se kao trošak u periodu u kome nastanu. Troškovi razvoja koji su prvobitno priznati kao troškovi ne mogu se priznati kao sredstvo u narednom periodu.

Amortizacija nematerijalne imovine, osim goodwilla se obračunava po linearnoj metodi od trenutka kada su sredstva stavljena u funkciju i primjenjuje se u toku ekonomskog vijeka trajanja sredstava kao što slijedi:

Nematerijalna ulaganja	Korisni vijek (godina)
Telekomunikaciona licenca - (obavljanje javnih fiksnih telekomunikacionih usluga)	25
Telekomunikaciona licenca - (obavljanje međunarodnog saobraćaja)	23
IPTV licenca	10
Licenca za mobilnu telefoniju	15
3G licenca	15
Internet mreža	10
Kupljeni softveri	5
Microsoft licenca	5

2.6. Umanjenje vrijednosti nefinansijskih sredstava

Sredstva sa neograničenim korisnim vijekom upotrebe ne podliježu amortizaciji i testiraju se na umanjenje vrijednosti jednom godišnje. Za sredstva koja podliježu amortizaciji provjera da li je došlo do umanjenja njihove vrijednosti vrši se kada događaji ili izmijenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknativa. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknativne vrijednosti. Nadoknativa vrijednost je vrijednost veća od fer vrijednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrijednosti u upotrebi. Za svrhu procjene umanjenja vrijednosti, sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi (jedinice koje generišu gotovinu). Nefinansijska sredstva, osim goodwill-a, kod kojih je došlo do umanjenja vrijednosti revidiraju se na svaki datum izvještavanja zbog mogućeg ukidanja efekata umanjenja vrijednosti.

Rukovodstvo kvartalno vrši procjenu da li postoje pokazatelji umanjenja vrijednosti i izvještava rezultate analize matičnom preduzeću. Nisu identifikovani pokazatelji umanjenja vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine na dan i za godinu završenu 31. decembra 2015.

2.7. Finansijska sredstva

Društvo klasifikuje svoja finansijska sredstva u sledeće kategorije: krediti i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju. Klasifikacija zavisi od svrhe za koju su finansijska sredstva pribavljena. Rukovodstvo vrši klasifikaciju svojih finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja.

2.7.1. Klasifikacija

a) Krediti i potraživanja

Kredit i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim plaćanjima koja nisu kotirana na aktivnim tržištima. Uključuju se u tekuća sredstva, osim ukoliko su im rokovi dospeljeća duži od 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja. U tom slučaju se klasifikuju kao dugoročna sredstva.

Sledeća sredstva spadaju u kategoriju „kredit i potraživanja“: potraživanja iz poslovnih odnosa, krediti zaposlenima i ostala potraživanja, kratkoročni depoziti u bankama i gotovina i gotovinski ekvivalenti.

Potraživanja od kupaca su potraživanja za robu ili obavljene usluge u redovnom poslovanju. Ako se naplata očekuje u jednoj godini ili manje (ili u uobičajenom radnom ciklusu poslovanja ako je duže), oni su klasifikovani kao tekuća sredstva. Ako ne, oni su predstavljeni kao dugotrajna imovina. Potraživanja od kupaca početno se priznaju po fer vrijednosti, a naknadno se mjere po amortizovanom trošku upotrebom metode efektivne kamatne stope, umanjena za ispravku vrijednosti. Potraživanja od kupaca nakon godinu dana ili više se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope.

Dugoročni krediti predstavljaju kredite odobrene zaposlenima za stambene potrebe. Ovi krediti sa sobom nose značajno nižu kamatnu stopu od preovlađujuće na tržištu, ili su beskamatni. U finansijskim izvještajima su inicijalno prikazani po svojoj fer vrijednosti koja se određuje kao sadašnja vrijednost svih budućih priliva u gotovini, diskontovana za iznos preovlađujuće tržišne kamatne stope za slične instrumente (slične po valuti, roku otplate, vrsti kamatne stope i drugim faktorima), sa sličnim kreditnim rejtingom. Razlika između novčanog transfera i fer vrijednosti predstavlja vrijednost koju Društvo priznaje kao naknadu zaposlenom i u izvještaju o ukupnom rezultatu se prikazuje ravnomjerno u toku perioda na koji je kredit odobren ili očekivanog radnog vijeka zaposlenog, u zavisnosti koji je kraći.

Kratkoročni depoziti u bankama su u Izvještaju o finansijskoj poziciji prikazani kao depoziti po svojoj nominalnoj vrijednosti sa dospijanjem od 3 do 12 mjeseci. Potraživanja po osnovu kamata iz depozita prikazana su odvojeno u Izvještaju o finansijskoj poziciji kao ostala potraživanja. Zajednički prihodi od kamata prikazani su u izvještaju o ukupnom rezultatu kao ostali finansijski prihodi.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti uključuju novac iz blagajne, novac na bankovnim računima i sve kratkoročne visoko likvidne depozite sa osnovnim dospijanjem do tri mjeseca ili manje.

b) Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju predstavljaju nederivativna sredstva koja su svrstana u ovu kategoriju ili nisu klasifikovana ni u jednu drugu kategoriju. Uključuju se u dugoročna sredstva, osim ukoliko rukovodstvo ima namjeru da ulaganja otuđi u roku od 12 mjeseci od datuma bilansa stanja.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju sastoje se od učešća u kapitalu stranih društava koja se ne kotiraju na aktivnim tržištima kapitala.

2.7.2 Priznavanje

Redovna kupovina i prodaja finansijskih sredstava se priznaje na datum trgovanja - datum kada se Društvo obavezalo da će kupiti ili prodati finansijsko sredstvo. Ulaganja se inicijalno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju se vrednuju po fer vrijednosti, dok se krediti i potraživanja vrednuju po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope.

Promjene u fer vrijednosti monetarnih i nemonetarnih hartija od vrijednosti koje su klasifikovane kao raspoložive za prodaju priznaje se u ostalom sveobuhvatnom prihodu.

Kada su hartije od vrijednosti klasifikovane kao hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju ili kada su obezvrjeđene, kumulirane korekcije fer vrijednosti priznate u kapitalu uključuju se u bilans uspeha kao „dobici ili gubici od ulaganja u hartije od vrijednosti“. Kamata na hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju obračunata metodom efektivne kamatne stope priznaje se u bilansu uspeha kao dio ostalih prihoda. Dividende na hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju se priznaju u bilansu uspeha kao dio „ostalih prihoda“ kada se utvrdi pravo Društva na naplatu.

Finansijska sredstva se prestaju priznavati kada je pravo na priliv novca od udjela isteklo ili je prenešeno i kada je Društvo prenijelo sve rizike i koristi od vlasništva.

2.7.3 Prebijanje finansijskih instrumenata

Finansijska sredstva i obaveze kao što su prihodi od interkonekcije i potraživanja se prebijaju a neto iznos se izvještava u bilansu stanja kada postoji zakonski osnov za prebijanje priznatih iznosa i kada postoji namjera da se obaveze poravnaju na neto osnovi, ili da se istovremeno realizuju sredstva i izmire obaveze.

2.7.4 Obezbjeđenje finansijskih sredstava

a) Sredstva koja se vode po amortizovanoj vrijednosti

Na svaki datum bilansa stanja Društvo procjenjuje da li postoji objektivan dokaz da je umanjena vrijednost nekog finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava.

Rezervisanje za obezbjeđenje potraživanja iz poslovnih aktivnosti određuje se u slučaju kada postoje objektivan dokaz da Društvo neće biti u mogućnosti da naplati sve iznose u skladu sa inicijalnim uslovima naplate potraživanja. Značajni finansijski problemi dužnika, mogućnost bankrota ili finansijske reorganizacije dužnika, greške ili nepravilnosti u naplati predstavljaju indikatore obezbjeđenja potraživanja iz poslovnih odnosa.

Iznos gubitka se odmjerava kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti sredstva i sadašnje vrijednost procijenjenih budućih tokova gotovine, diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi za to finansijsko sredstvo. Knjigovodstvena vrijednost imovine umanjuje, kroz upotrebu konta obezbjeđenja, a iznos gubitka se priznaje u bilansu uspjeha u okviru „ostalih poslovnih rashoda – trošak obezbjeđenja potraživanja“.

Društvo, kao prvi korak, utvrđuje pojedinačne indikatore obezbjeđenja za finansijska sredstva koja su materijalno značajna, kao i kolektivne za finansijska sredstva koja su manjih pojedinačnih vrijednosti. Iznos rezervisanja po osnovu ispravke vrijednosti potraživanja je obračunat na bazi procjene o njihovoj naplativosti, uzimajući u obzir istorijske podatke naplate potraživanja. Ukoliko ne postoji objektivan indikator obezbjeđenja prilikom pojedinačne ocjene finansijskih sredstava, Društvo uključuje potraživanje u grupu finansijskih sredstava sa sličnim kreditnim rizikom, i vrši kolektivnu ocjenu indikatora obezbjeđenja. Sredstva koja su, prilikom pojedinačne ocjene, obezbjeđenja, nisu uključena u kolektivnu ocjenu indikatora obezbjeđenja.

Kolektivna ocjena indikatora obezbjeđenja se, u skladu sa politikom Društva, vrši na bazi starosne strukture potraživanja, usled velikog broja sličnih tipova korisnika. U slučaju kada se utvrdi da je potraživanje iz poslovnih odnosa u potpunosti nenaplativo, otpisuje se na teret već izvršenog obezbjeđenja vrijednosti. Naknadna naplata prethodno otpisanih potraživanja iz poslovnih odnosa evidentira se u bilansu uspjeha u okviru smanjenja „ostalih poslovnih rashoda – trošak obezbjeđenja potraživanja“.

Za kredite i potraživanja, iznos gubitka se odmjerava kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti sredstva i sadašnje vrijednost procijenjenih budućih tokova gotovine (isključujući buduće kreditne gubitke koji nisu nastali) diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi za to finansijsko sredstvo. Knjigovodstvena vrijednost sredstva je umanjena i iznos gubitka se priznaje u izvještaju o ukupnom rezultatu. Ako kredit ima promjenjivu kamatnu stopu, diskontna stopa za mjerenje gubitka od umanjenja vrijednosti je tekuća efektivna kamatna stopa utvrđena ugovorom.

Ako se u sljedećem periodu iznos gubitka od umanjenja vrijednosti smanji i smanjenje se može objektivno povezati s događajem koji je nastao nakon što je priznato umanjenje vrijednosti (kao što je poboljšanje u kreditnog rejtinga dužnika), povlačenje prethodno priznatog gubitka od umanjenja priznaje se u izvještaju o ukupnom rezultatu.

b) Sredstva klasifikovana kao raspoloživa za prodaju

Na kraju svakog izvještajnog perioda Društvo procjenjuje da li postoji objektivan dokaz da je umanjena vrijednost nekog finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava. Dokaz da su sredstva obezbjeđena, osim kriterijuma iz a) je takođe značajno ili odloženo smanjenje fer vrijednosti sredstava ispod nabavne vrijednosti. Ukoliko postoji bilo koji od tih dokaza za finansijska sredstva raspoloživa za prodaju, kumulirani gubitak – utvrđen kao razlika između troškova sticanja i tekuće fer vrijednosti, umanjene za bilo kakav gubitak zbog umanjenja vrijednosti finansijskog sredstva koji je prethodno priznat u bilansu uspjeha – prenosi se sa kapitala i priznaje u bilansu uspjeha. Gubici zbog umanjenja vrijednosti vlasničkih instrumenata priznati u bilansu uspjeha ne mogu se ukinuti kroz bilans uspjeha – ostali poslovni rashodi.

Sa stanjem na dan 31. decembra 2015., ova sredstva su u potpunosti obezbjeđena iz razloga što se od njih ne očekuju budućni novčani prilivi.

2.8. Zalihe

Zalihe se vrjednuju po nižoj od nabavne vrijednosti i neto prodajne vrijednosti. Nabavna vrijednost podrazumijeva sve troškove nabavke i ostale troškove koje podrazumijevaju dovođenje zaliha u upotrebno stanje. Neto prodajna vrijednost je cijena po kojoj zalihe mogu biti prodane u normalnim uslovima poslovanja, nakon umanjivanja cijene za troškove prodaje.

Mobilni telefoni se često prodaju za vrijednost nižu od nabavne što je povezano sa promotivnim aktivnostima, u cilju dobijanja novih pretplatnika. Takav gubitak na prodaji opreme se priznaje samo u slučajevima ukoliko nabavna vrijednost prodanih mobilnih telefona dostigne iznos prihoda alociranih na mobilne telefone.

2.9. Akcijski kapital

Obične akcije se klasifikuju kao kapital. Dodatni eksterni troškovi koji se direktno pripisuju emisiji novih akcija ili opcija prikazuju se u kapitalu kao odbitak od priliva, bez poreza.

2.10. Dividende

Obaveze za dividende akcionarima Društva i manjinskim interesima se evidentiraju kao obaveze i odbitna stavka kapitala (zadržane dobiti) u finansijskim izvještajima Društva, u onom periodu u kom je isplata dividendi odobrena od strane akcionara.

2.11. Odloženi porez i tekući porez na dobit

Troškovi poreza za period uključuju tekući i odloženi porez. Porez se priznaje u bilansu uspjeha, osim u slučajevima kada je priznat u ostalom sveobuhvatnom prihodu.

Tekući porez na dobit se obračunava u skladu sa usvojenom poreskom regulativom na dan sastavljanja Izvještaja o Finansijskom položaju. Rukovodstvo periodično procjenjuje poreske pozicije sa osvrtom na situacije definisane usvojenom poreskom regulativom i gdje ima osnova Rukovodstvo određuje rezervisanja za iznose koje očekuje da će platiti Poreskoj upravi.

Odloženi porez na dobit je obezbjeđen u potpunosti, korišćenjem metoda obaveze, koji se usredsređuje na privremene razlike koje se pojavljuju između poreske osnovice dijela imovine ili obaveza i njihovih knjigovodstvenih iznosa u finansijskim izvještajima. Odloženi porez na dobit se određuje korišćenjem poreskih stopa (i zakonima koji regulišu porez na dobit) koje su u primjeni ili za koje se očekuje da će biti u primjeni u periodu kada se sredstvo realizuje ili obaveza izmiruje.

Odložena sredstva i obaveze po osnovu poreza na dobit se prebijaju u slučajevima gdje je postajalo zakonsko pravo na netiranje tekućih poreskih sredstava i tekućih poreskih obaveza i kada se odložena poreska sredstva i obaveze odnose na porez na dobit obračunat od strane istih poreskih organa.

2.12. Naknade zaposlenima

a) *Kratkoročne naknade zaposlenima*

Kratkoročne naknade zaposlenima se priznaju kao tekući rashod u periodu kada su zaposleni obavljali svoje usluge. To uključuje plate, doprinose za socijalno osiguranje, bonuse, plaćeni odmor, snižene telefonske račune, obrok i odmor doprinosa i druge beneficije i ostale poreske nadoknade. U skladu s potpisanim Kolektivnim ugovorom, Društvo je takođe obavezno da isplati zimmicu u iznosu od četiri minimalne mjesečne kompanijske zarade. Uplate po definisanim planovima priznaju se kao rashod u periodu u kojem su ostvareni od strane zaposlenog.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

b) Porezi i doprinosi za obezbjeđenje socijalne sigurnosti zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Republici Crnoj Gori, Društvo je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima, kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Društvo je takođe, obavezna da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose i priznaju se u okviru Troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda.

Društvo nema daljih obaveza, po ovim osnovama, prema zaposlenima osim mjesečne uplate doprinosa penzionom fondu.

c) Otpremnine za odlazak u penziju

Društvo posjeduje definisani plan doprinosa, na osnovu koga plaća fiksne doprinose na obaveznoj osnovi na bazi javno administriranog plana osiguranja. Društvo nema pravne ili izvedene obaveze da plaća druge doprinose ukoliko plan ne posjeduje dovoljno sredstava da se isplate nadoknade svim zaposlenima a koje su vezane za njihov radni vijek u tekućem ili ranijim periodima.

Doprinosi na osnovu javno administriranog plana osiguranja se priznaju kao trošak beneficija zaposlenih kada su dospjela.

Kako je definisano Zakonom o radu, starosna granica za penzionisanje je 67 godina kao i minimum 15 godina radnog staža. Kako je definisano Pojedinačnim kolektivnim ugovorom, Društvo se obavezalo da isplati otpremnine u iznosu od 10 minimalnih zarada u zemlji svakom zaposlenom koji zadovolji kriterijume za penzionisanje. Plaćanje dostiže na dan penzionisanja, ali ne kasnije od 30 dana nakon prestanka radnog odnosa zaposlenog.

Definisana obaveza isplate naknada po osnovu otpremnina obračunava se godišnje od strane nezavisnog ovlaštenog aktuaru korišćenjem metoda projektovanih jedinica kreditiranja (napomena 4.f)). Aktuarski dobici i gubici proistekli iz prethodnih korekcija i promjena u aktuarskim očekivanjima se priznaju u kapitalu u okviru ostalog sveobuhvatnog prihoda u periodu u kome su nastali. Troškovi naknada zaposlenih stečenih po osnovu izvršenog rada se priznaju kao trošak u vrijeme koje je ranije od sledećih datuma:

- i. u trenutku izmjene plana, ili
- ii. kada Društvo priznaje troškove vezane za restrukturiranje ili otpremnine

d) Jubilarne nagrade

U skladu sa potpisanim Pojedinačnim kolektivnim ugovorima u okviru Društva, Crnogorski Telekom je u obavezi da isplati otpremnine u iznosu od 10 minimalnih mjesečnih zarada ostvarenih u društvima između 3 i 9 minimalnih mjesečnih zarada po osnovu jubilarnih nagrada za rad ostvaren u društvu. Broj minimalnih mjesečnih zarada po osnovu jubilarnih nagrada u zavisnosti od godina radnog staža zaposlenih prikazan je u sljedećoj tabeli:

Godine radnog staža u Društvu	Broj najnižih cijena rada
10	3
20	5
30	7
39	9

Obaveze po osnovu jubilarnih nagrada se obračunavaju na isti način kao definisani planovi beneficija, osim za aktuarske dobitke i gubitke proistekle iz jubilarnih plaćanja, kao i troškovi naknada zaposlenih stečenih po osnovu izvršenog rada se priznaju direktno u izvještaju o ukupnom rezultatu u periodu u kojem su nastali.

e) Stambeni krediti

Dugoročni krediti predstavljaju kredite odobrene zaposlenima za stambene potrebe. Ovi krediti sa sobom nose značajno nižu, ili bez kamatne stope od preovlađujuće stope na tržištu. U finansijskim izvještajima su inicijalno prikazani po svojoj fer vrijednosti koja se određuje kao sadašnja vrijednost svih budućih priliva u gotovini, diskontovana za iznos preovlađujuće tržišne kamatne stope za slične instrumente (slične po valuti, roku otplate, vrsti kamatne stope i drugim faktorima), sa sličnim kreditnim rejtingom. Razlika između novčanog transfera i fer vrijednosti predstavlja vrijednost koju Društvo priznaje kao refundaciju zaposlenom i u izvještaju o ukupnom rezultatu se prikazuje ravnomjerno u toku perioda na koji je kredit odobren ili očekivanog radnog vijeka zaposlenog, u zavisnosti koji je kraći.

Ovo je zato što Društvo očekuje buduće ekonomske koristi koje će omogućiti prilive Društvu tokom loyalty perioda, ili u suprotnom, prekid ugovora od strane zaposlenog (u smislu završetka ugovornog odnosa prije isteka ugovorenog razdoblja) će voditi povraćaju novca na osnovu zaključenog ugovora. Amortizacija unaprijed plaćenih beneficija zaposlenih se priznaje kroz izvještaj o sveobuhvatnom prihodu u okviru ostalih poslovnih rashoda.

f) Otpremnine za prekid radnog odnosa

Otpremnine za prekid radnog odnosa dospijevaju za isplatu kada Društvo okonča radni odnos zaposlenog prije datuma ispunjavanja uslova za dobijanje otpremnine za odlazak u penziju ili kada zaposleni prihvati u bilo koje vrijeme da dobrovoljno napusti radno mjesto u zamjenu za te beneficije. Društvo priznaje otpremnine za prekid radnog odnosa, kada je odlučeno da se raskine ugovor o radu sa postojećim zaposlenim na osnovu detaljnog formalnog plana bez mogućnosti povratka na posao ili u slučaju kada je potrebno obezbijediti otpremnine za prekid radnog odnosa kao rezultat ponude zaposlenima napravljene kako bi se ohrabrilo dobrovoljno napuštanje radnog mjesta. Naknade koje dospijevaju nakon više od 12 mjeseci nakon datuma Izvještaja o finansijskom položaju se diskontuju i svode na njihovu sadašnju vrijednost.

Otpremnine su obračunate na osnovu posebnih uslova sadržanih u detaljnom formalnom planu koji je komuniciran zaposlenima.

g) Srednjoročni podsticajni plan (MTIP)

U toku 2007. godine Društvo je pokrenulo Srednjoročni podsticajni plan (MTIP) za viši menadžment. Rezervisanje se obračunava na osnovu vjerovatnoće ostvarenja ciljeva. Na početku plana svakom učesniku je ponuđen bonus. Ovaj bonus će biti isplaćen na kraju perioda u zavisnosti od ostvarenja fiksno postavljenih ciljeva.

e) Program varijabilnih bonusa (VAR II)

Takođe tokom 2011. godine Društvo je pokrenulo Var II program za viši menadžment na period od 4 godine. Rezervisanje se obračunava na osnovu vjerovatnoće ostvarenja ciljeva. Na početku plana svakom učesniku je ponuđen bonus. Ovaj bonus će biti isplaćen na kraju perioda u zavisnosti od ostvarenja fiksno postavljenih ciljeva. Ovaj program je nastavljen u 2012 i 2013 godini na takođe 4 godine po istim uslovima.

2.13 Obaveze iz poslovanja i ostale obaveze

Obaveze prema dobavljačima se u momentu inicijalnog priznavanja iskazuju se po fer vrijednosti, a kasnije se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem efektivne kamatne stope. Amortizovana vrijednost obaveza prema dobavljačima je jednaka njihovoj fer vrijednosti, usled kratkog roka dospjeća.

2.14. Rezervisanja i potencijalne obaveze

Rezervisanja se priznaju i vrše kada Društvo ima zakonsku ili ugovorenu obavezu kao rezultat prošlih događaja i kada je vjerovatno da će odliv resursa koji stvaraju ekonomske dobiti biti potreban da se izmiri obaveza i kada se može pouzdano procijeniti iznos obaveze. Rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti izdataka koji će nastati kada se takve obaveze izmire korišćenjem stope prije oporezivanja koja odražava tekuće tržišne procjene vremenske vrijednosti novca i rizika specifičnih za obavezu. Povećanje rezervisanja usljed isteka vremena priznaje se kao rashod po osnovu kamata.

Troškovi rezervisanja se priznaju u bilansu uspjeha u liniji procijenjenih troškova. Kada rezervisanje bude neiskorišteno, ono se otpušta na teret iste pozicije bilansa uspjeha za koju je originalno napravljeno. Rezervisanja za obaveze koje se očekuju da će se desiti u stranoj valuti se priznaju u izvještajnoj valuti po važećem kursu, dok se promjene na rezervisanjima pod uticajem promjene kursa priznaju na teret Ostalih finansijskih troškova u neto iznosu.

Potencijalna obaveza je obaveza koja proizilazi iz prošlih događaja i čije će postojanje biti potvrđeno kroz dešavanje ili nedešavanje jednog ili više nesigurnih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva; ili tekuća obaveza koja proizilazi iz prošlih događaja ali nije prepoznata jer nije vjerovatno da će odliv sredstava biti potreban da riješi obavezu ili iznos obaveze ne može biti pouzdano izmjeren. Nema rezervisanja po pitanju potencijalnih obaveza.

2.15 Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja Društva uključuju poreze na nekretnine, doprinose na teret poslodavca po osnovu zarada, kao i razne ostale poreze i doprinose plaćene na osnovu republičkih i opštinskih propisa. Sve prethodno pomenute vrste poreza i doprinosa su uključene u bilans uspjeha kao dio ostalih poslovnih rashoda.

2.16. Prihodi

Prihodi se priznaju po fer vrijednosti primljene nadoknade ili potraživanja, i predstavlja iznos potraživanja za pružene usluge i isporučenu robu, umanjene za diskonte i povraćaje kao i porez na dodatu vrijednost. Društvo priznaje prihod kada je vjerovatno da će doći do priliva budućih ekonomskih koristi kao i u svim ostalim slučajevima priznavanja kako je to definisano MRS 18 u slučaju prodaje proizvoda i usluga od strane Društva. Društvo zasniva svoje procjene povraćaja na osnovu istorijskog troška, uzimajući u obzir tip kupca, tip transakcije i specifičnosti svakog ugovora zasebno.

Prihod se primarno ostvaruje od usluga koje se pružaju pretplatnicima i trećim povezanim licima upotrebom mreža fiksne i mobilne telefonije.

Telekomunikaciona pretplata predstavlja nadoknadu za korišćenje telefonskih linija. Pretplata se korisnicima fakturiše mjesečno i prepoznaje kao prihod na kraju svakog mjeseca, bez obzira na njihovo korišćenje mreže. U konekciju i ostale prihode spadaju usluge od priključaka, telekomunikacione takse i dodatnih usluga, koji se priznaju u trenutku pružanja usluge.

Ugovori o korisničkoj pretplati obično uključuju aktivacionu naknadu, prodaju opreme, kao i mjesečnu pretplatu za korišćenje usluga. Društvo uzima u obzir različite elemente ovih ugovora prilikom odvajanja procesa iz kojih se dobit generiše kako se to zahtijeva prema IFRS. Ove stavke su identifikovane i odvojene, obzirom da imaju zasebnu vrijednost i nisu prodane jedino zajedno već i pojedinačno takođe. Zato je prihod koji treba da se alocira na isporučenu stavku je ograničen na iznos koji nije zavistan od isporuke dodatne stavke (ne-kontigentni iznos). Prihod koji treba da se prizna je stoga ograničen na primljeni iznos koji je nezavistan od neisporučenih elemenata u ugovoru.

Društvo sprovodi program lojalnosti u kome kupac prikuplja poene za nabavku kojima stiče pravo na diskonte u budućim kupovinama. Nagradni poeni se identifikuju kao komponenta koja se može zasebno izdvojiti u inicijalnoj kupovini, na način što će se alocirati fer vrijednost primljene nadoknade od nagradnih poena i ostalih komponenta prodaje, na način da su nagradni poeni priznati kao odloženi prihod po fer vrijednosti. Prihod od nagradnih poena se priznaje u trenutku kada su iskorišćeni. Podjela je priznata u trenutku iskorišćenja nagradnih poena na osnovu očekivanih otkupnih stopa. Nagradni poeni ističu nakon 24 mjeseca od inicijalne prodaje. Ovaj program je zatvoren Aprila 2014 i korisnici mogu samo da koriste prikupljene poene koji su steceni u periodu do Aprila 2014. Ovi poeni moraju biti iskorišćeni do Aprila 2016 godine.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

Prihod od odlaznih poziva unutar Crne Gore, i odlazećih internacionalnih poziva su naplaćeni od korisnika Telekoma, i knjiženi su po njihovoj fakturisanjoj vrijednosti umanjenoj za efektivni diskont i PDV, u trenutku rezervisanja za ugovorene usluge.

Prihodi po osnovu domaćih i međunarodnih dolaznih poziva uključuju prihode po osnovu ostvarenog međunarodnog saobraćaja.

2.16.1. Prihodi fiksne telefonije

Prihodi po osnovu direktnog međunarodnog saobraćaja i obračuna odnose se na prihode od međunarodnih dolaznih poziva ostvarenih sa zemljama koje imaju direktan međunarodni obračun sa Društvom. Dio ostvarenih prihoda po navedenom osnovu, evidentiran je na osnovu procjene izvršene u skladu sa internim obračunima ostvarenog saobraćaja.

Prihodi od dolaznih domaćih poziva se prije svega odnose na prihode od interkonekcije koji obuhvataju prihode po osnovu ostvarenog dolaznog telefonskog saobraćaja mobilnih operatera Telenor d.o.o., Podgorica i M-tel d.o.o., Podgorica koji tranzitira preko ili se završio u mreži Telekoma.

Kupci i treća lica ostvaruju saobraćaj na osnovu njihovog stvarnog korišćenja mreže, nakon što su iskoristili besplatne minute uključene u pojedinačne pretplatne pakete pomnoženo sa ugovorinom cijenom minuta.

Ostali prihodi prije svega uključuju usluge iznajmljivanja telefonskih kapaciteta, tj telefonske linije, dial up usluge prema biznis korisnicima, usluge od web prezentacije, Asymmetric Digital Subscriber Line (ADSL), MIPNET (Montenegrin IP Network) usluge, Informaciono Komunikaciona Tehnologija (ICT), IPTV usluge, prihode od prodatih internet pristupa, prihode od prodaje opreme, govorne pošte, listinga poziva, telegrame i ostale usluge. Pravila priznavanja prihoda za ove usluge su opisana u tekstu iznad.

2.16.2. Prihodi mobilne telefonije

Odlazni saobraćaj predstavlja upotrebu telekomunikacione mreže Društva od strane korisnika i ostalih trećih strana. Prihodi se priznaju u trenutku pružanja usluge.

Post-paid pretplata predstavlja nadoknadu za korišćenje mreže mobilne telefonije. Pretplata se novim post-paid pretplatnicima fakturiše za mjesec u kom su aktivirani, dok se za postojeće post-paid pretplatnike fakturiše za mjesec na koji se i odnosi.

Prihodi od pre-paid usluga se evidentiraju u trenutku prodaje pre-paid bonova (vaučera), kao razgraničeni prihod u bilansu stanja u trenutku prodaje i kao prihod u bilansu uspjeha s tim što se na kraju obračunskog perioda vrši razgraničenje prihoda po osnovu neutrošenih minuta.

Prihodi od prodaje mobilnih telefona evidentiraju se u trenutku prodaje. Nabavna vrijednost prodatih mobilnih telefonskih aparata se evidentira u trenutku prodaje.

Prihodi po osnovu roaming-a nastaju po osnovu dolaznog, a troškovi po osnovu odlaznog roming saobraćaja od i prema roming operatorima mobilne telefonije sa kojima Društvo ima sklopljen Ugovor o međunarodnom GSM roaming-u iskazani su po fakturisanim vrijednostima operatora mobilne telefonije. Prihodi od roaminga se priznaju u bruto iznosu u trenutku pružanja usluge.

Finansijska klirinška kuća Mach (bivši Ciberneta) prati saobraćaj, usaglašen i potvrđen od tehničke klirinške kuće Syniverse, i u ime Društva, vrši naplatu odnosno plaćanja po osnovu usaglašenih potraživanja i obaveza od i prema operatorima mobilne telefonije.

Prihodi interkonekcije obuhvataju prihode po osnovu ostvarenog dolaznog telefonskog saobraćaja domaćih mobilnih operatera Telenor d.o.o., Podgorica i M-tel d.o.o., Podgorica koji tranzitira preko ili se završio u mreži Telekoma. Prihodi od interkonekcije takođe obuhvataju od dolaznih telefonskog saobraćaja od inostranih operatera koji tranzitira preko ili se završio u mreži Telekoma.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

Rashodi interkonekcije obuhvataju rashode po osnovu ostvarenog odlaznog saobraćaja korisnika Telekoma upućenog korisnicima pojedinih kompanija mobilne i fiksne telefonije unutar Crne Gore i dolaznog saobraćaja iz inostranstva koji je upućen Crnogorskom Telekomu a tranzitira ili se završio u mreži drugih kompanija mobilne telefonije unutar Crne Gore.

Budući da Društvo ukida i inicira saobraćaj u i iz svoje mreže, djeluje kao upravitelj i u skladu sa navedenim, prihodi i rashodi interkonekcije su prikazani u bruto iznosima u ovim finansijskim izvještajima. Prihodi i rashodi interkonekcije se priznaju u trenutku njihovog nastanka odnosno u trenutku pružanja usluge. Prihodi su prikazani po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za PDV i eventualne popuste.

2.17. Lizing

2.17.1. Troškovi operativnog zakupa

Operativni zakup predstavlja zakup u kojem su značajan dio rizika i koristi povezani sa vlasništvom zadržani od strane zakupodavca. Troškovi zakupa najvećim dijelom se odnose na zakup interneta, vodova, poslovnog i skladišnog prostora i ostalih troškova zakupa. Troškovi zakupa iskazani su u izvještaju o ukupnom rezultatu u stvarno nastalim iznosima, odnosno primjenom proporcionalne metode, tokom trajanja ugovora o zakupu.

2.17.2. Troškovi finansijskog lizinga

Društvo kao Zakupac - Iznajmljivanje nekretnina, postrojenja i opreme u kojima Društvo preuzima suštinski sve rizike i koristi koji proizilaze iz vlasništva sredstva klasifikuje se kao finansijski lizing. Finansijski lizing se priznaje po fer vrijednosti imovine ili ukoliko je niže po sadašnjoj vrijednosti procijenjenih budućih minimalnih rata. Svaka lizing isplata se alocira između finansijske obaveze i rashoda kamata da bi se dostigla ugovorena kamatna stopa preostalih finansijskih obaveza. Obaveze po osnovu finansijskog lizinga umanjene za finansijske nadoknade su uključene u Izvještaj o finansijskom položaju (Ostale finansijske obaveze). Dio lizinga koji se odnosi na plaćanja kamata se uključuje u dobit tekuće godine (Rashodi kamata) tokom perioda trajanja lizinga. Nekretnine, postrojenja i oprema kupljeni po osnovu finansijskog lizinga se amortizuju tokom ugovora kraće od trajanja lizinga ili vijeka trajanja imovine.

Društvo kao Zakupodavac - Zakup je sporazum po kome zakupodavac prenosi na zakupca pravo korišćenja sredstva tokom dogovorenog vremenskog perioda u zamjenu za jedno ili više plaćanja. Kada se sredstva daju u zakup po osnovu finansijskog zakupa, sadašnja vrijednost plaćenih zakupnina se priznaje kao potraživanje. Razlika između bruto iznosa potraživanja i sadašnje vrijednosti potraživanja se iskazuje kao nezarađeni finansijski prihod. Prihod od zakupa se priznaje tokom perioda trajanja zakupa primenom metode neto ulaganja koja odražava konstantnu periodičnu stopu povraćaja. Kada je sredstvo dato u operativni zakup to sredstvo se iskazuje u bilansu stanja zavisno od vrste sredstva. Prihod od zakupnine priznaje se na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja zakupa.

2.17.3. Neotidivo pravo korišćenja optičkog kabla – Dark fiber

Ugovori kojima su regulisana prava na korišćenje posebnog dark fibera su zakupi koji prenose pravo korišćenja specifične mrežne imovine, sa ekskluzivnim pravom korišćenja izuzimajući ostale operatere, uključujući i Crnogorski Telekom.

Plaćanja za korišćenje dark fajbera je urađeno unaprijed i nije varijabilno u zavisnosti od stvarnog korišćenja od strane kupca. Priznavanje se na osnovu neto iznosa koji isključuje pripadajuće troškove kao prihod od dugoročnog zakupa dark fajbera.

Sadašnja vrijednost dark fajbera je isknjižena iz sredstava društva u istom trenutku kada je prihod priznat.

2.18. Prihodi/rashodi od kamata

Prihodi i rashodi po osnovu kamata knjiže se u korist Izvještaja o sveobuhvatnom prihodu obračunskog perioda na koji se odnose, korišćenjem metode efektivne kamatne stope.

3. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

3.1 Faktori finansijskog rizika

Poslovne aktivnosti Društva izlažu Društvo različitim finansijskim rizicima, uključujući kreditni rizik, rizik likvidnosti, rizik promjene deviznih kurseva i rizik kamatnih stopa. Društvo ne koristi derivativne finansijske instrumente niti bilo koje druge instrumente obezbjeđenja od ovih rizika.

Ne postoji formalni okvir za upravljanje rizicima koji je uspostavljen u Društvu. Izvršni upravni odbor uglavnom se fokusira na kreditni rizik i rizik likvidnosti i djeluje od slučaja do slučaja kako bi ublažio rizik i minimizirao gubitke.

3.2 Kreditni rizik

Kreditni rizik se odnosi na gotovinu i gotovinske ekvivalente, depozite kod banaka, i na kreditnu izloženost korisnicima. Kreditni rizik predstavlja rizik da će jedna ugovorna strana izazvati finansijski gubitak drugoj strani, jer neće uspjeti da ispuni svoje obaveze.

Principi upravljanja kreditnim rizikom usaglašeni su sa politikom rizika matične kompanije Društva. Da bi izbjegli značajnu koncentraciju kreditnog rizika, kratkoročni plasmani plasirani su u različitim bankama. U skladu sa politikom rizika matične kompanije Društva, oročeni depoziti su dodatno obezbijeđeni garancijama stranih banaka sa ciljem obezbjeđenja odgovarajuće sigurnosti plasmana. Svi depoziti su garantovani od banaka iz EU zemalja sa minimalnim kreditnim rejtingom BBB+. Rukovodstvo Društva vjeruje da je adekvatno procijenilo nadoknadivost kompanijskih depozita položenih kod banaka. Upravljanje kreditnim rizikom uključuje sastavljanje detaljnih mjesečnih izvještaja o upravljanja sredstvima koji se podnose višem rukovodstvu sa svim neophodnim podacima o gotovini i kratkoročnim plasmanima.

Kada je u pitanju izloženost kreditnom riziku od kupaca, Društvo nema značajnu koncentraciju kreditnog rizika iz razloga što je diverzifikovalo bazu kupaca.

Društvo nadalje ograničava rizik kroz skraćeni kreditni period (fakture su dospjele za plaćanje u roku od 15 dana) dok je segmentni pristup naplativosti postavljen u različitim vremenskim intervalima. Kreditni rizik koji proističe od pojedinačnog pretplatnika je limitiran na 4 mjeseca. Prinudna naplata se pokreće za kašnjenja preko 240 dana (fizička lica) i 180 dana (pravna lica).

Rukovodstvo prati izloženost kreditnom riziku na mjesečnom nivou. Potraživanja iz poslovnih odnosa između 6 i 12 mjeseci su pokrivena sa 69% ukupnog stanja. Potraživanja starija od 12 mjeseci su u potpunosti pokrivena. Kreditni rizik koji proizilazi iz transakcija sa Magyar Telekomom i Deutsche Telekomom je minimalan i za njih nije obračunata ispravka. Takođe kreditni rizik koji je vezan za strana potraživanja koja proističu iz interkonekcionih i roaming transakcija je minimalan zato što dospjeli iznosi i potraživanja od interkonekcije i roaminga su prikazana neto gdje postoji pravo međusobnog pribijanja.

Za one stambene kredite gdje Društvo ne posjeduje hipoteku nad nepokretnosti kao sredstvo obezbjeđenja, dospjela potraživanja su u potpunosti ispravljena. Kod potraživanja od opština Društvo obračunava ispravku vrijednosti na bazi prethodnog iskustva i očekivanih budućih priliva. Naplata potraživanja od Vlade Crne Gore se takođe prati na mjesečom nivou. Sa stanjem na dan 31. decembra 2015 godine, maksimalna izloženost kreditnom riziku koja proizilazi iz potraživanja iz poslovnih odnosa i ostalih potraživanja iznosi EUR 26,374 hiljada (2014: EUR 24,579 hiljada).

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

3.3 Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da preduzeće neće uspjeti da ispunji svoje obaveze vezane za finansijske obaveze.

Trezor radi monitoring na mjesečnom nivou pozicija likvidnosti Društva i izvještava Finansijskom direktoru jednom mjesečno. Rizik likvidnosti menadžment održava na osnovu visokog iznosa gotovine i gotovinskih ekvivalenata kao i bankarskih depozita. Dospjeće svih obaveza je manje od godinu dana.

3.4 Valutni rizik

Društvo posluje na međunarodnom nivou, te je izloženo određenim rizicima deviznih valuta, koji proističu iz različitih izlaganja deviznim valutama u pogledu Specijalnih prava vučenja i US dolara, korišćenih za obračun dijela međunarodnih prihoda i rashoda po osnovu ostvarenog telekomunikacionog saobraćaja.

U tabeli ispod sumirana je valutna podjela sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine:

	USD	SDR	EUR	Ukupno
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	16,335	-	9,199,336	9,215,671
Kratkoročni plasmani	-	-	35,000,000	35,000,000
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	-	1,464,424	24,910,084	26,374,508
Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze	(283,474)	(309,776)	(38,515,471)	(39,108,721)
	(267,139)	1,154,648	30,593,949	31,481,458

U tabeli ispod sumirana je valutna podjela sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine:

	USD	SDR	EUR	Ukupno
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	11,557	-	8,166,130	8,177,687
Kratkoročni depoziti u bankama	-	-	35,000,000	35,000,000
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	186	1,050,293	23,528,990	24,579,469
Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze	(241,605)	(2,377,339)	(25,897,138)	(28,516,082)
	(229,862)	(1,327,046)	40,797,982	39,241,074

Na dan 31. decembar 2015. godine, da se EUR uvećao/umanjio za 5 % u odnosu na SDR, gdje su ostale varijable ostale nepromijenjene, godišnji porez na prihod nakon oporezivanja bi bio uvećan/umanjen za iznos 305,230 EUR (2014. godina: 281,336 EUR), što bi uglavnom bio rezultat povećanja/smanjenja deviznog kursa SRD prilikom denominacije potraživanja i obaveza iz poslovnih aktivnosti. Na dan 31. decembar 2015. godine, ukoliko bi se EUR uvećao/umanjio za 5 % u odnosu na USD, gdje su ostale varijable ostale nepromijenjene, godišnji porez na prihod nakon oporezivanja bi bio uvećan/umanjen za iznos 18,359 EUR (2014. godine: 36,861 EUR) što bi uglavnom bio rezultat prihoda/rashoda prilikom denominacije ostale aktive i obaveza iz poslovnih aktivnosti izraženih u USD.

3.5 Rizik kamatne stope

Društvo ima ograničene kamatonosne pozajmice. Kamatonosna aktiva predstavlja kredite odobrene zaposlenima po fiksnim kamatnim stopama (Napomena 2.5.1.1) i kratkoročne bankarske depozite

U pogledu kratkoročnih depozita u bankama, kreditni rizik se svodi na najmanju mjeru uz fiksnu kamatnu stopu koja se ne može mijenjati tokom ugovorenog perioda. Dalje, ukoliko bi Društvo htjelo da povuče svoja sredstva prije dospijeca, kamatna stopa bi ostala na istom nivou tokom cijelog perioda; ne postoji zatezna kamata ili smanjenje početne kamatne stope.

3.6 Fer vrijednost

Rukovodstvo koristi tehnike vrednovanja po fer vrijednosti u određivanju naplativosti finansijskih sredstava namijenjenih prodaji i stambenih kredita. Finansijska sredstva namijenjena prodaji se ne kotiraju na aktivnim tržištima kapitala, tako da ovdje nisu dostupni tržišni podaci. Budući da rukovodstvo ne očekuje buduće prilive od ovih instrumenata, oni su u cjelosti ispravljeni sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine. Kada su u pitanju stambeni krediti Društvo posjeduje hipoteke nad predmetnim nekretninama koje su uzete kao obezbjeđenje koje se razlikuju po tipu i veličini i locirani su u različitim djelovima Crne Gore. Fer vrijednost ovih sredstva nije moguće pouzdano izmjeriti na kraju svakog izvještajnog perioda iz razloga što ne postoji dovoljno tržišnih informacija na osnovu kojih bi se vrednovanje sprovelo. U određivanju naplativosti stambenih kredita i fer vrijednosti kolaterala, rukovodstvo koristi procjene opisane u napomeni 4.

3.7. Upravljanje rizikom kapitala

Namjera Društva u okviru upravljanja kapitalnim rizikom jeste obezbjeđivanje nastavka poslovanja na neodređeno vrijeme sa ciljem isplate prihoda većinskim vlasnicima i beneficija ostalim dioničarima i održavanje optimalne strukture kapitala sa ciljem smanjenja nabavne vrijednosti kapitala.

Kako bi se održala postojeća ili dalje prilagodila struktura kapitala, Društvo može da prilagodi iznos dividendi koje se isplaćuju većinskim vlasnicima, vraća ulog većinskim vlasnicima, emituje nove akcije ili da prodaje imovine da bi se smanjila dugovanja. Takođe, Društvo kontroliše da li je njen kapital iznad minimalnih zakonskih zahtjeva (EUR 25,000). Budući da je Društvo poslovalo sa dobitkom, ne postoji mogućnost da se nivo njenog kapitala spusti ispod onog koji je zakonski regulisan.

Društvo ne raspolaže pozajmljenim sredstvima, te zato ne nadgleda odnos sopstvenog kapitala i pozajmljenih sredstava.

Ukupni kapital, kojim Društvo upravlja, iznosi EUR 143,098,837 na dan 31. decembar 2015. godine je (31. Decembra 2014.: EUR 148,735,780).

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PRUSUĐIVANJA

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda.

Procjene i vrednovanja se konstantno provjeravaju, oslanjajući se na prethodna iskustva i druge faktore, uključujući realna očekivanja razvoja budućih događaja. U pojedinim slučajevima Društvo se oslanja na mišljenje nezavisnih stručnjaka. Društvo vrši procjene i pretpostavke uzimajući u obzir buduće događaje. Rezultirajuće računovodstvene procjene će, po definiciji, rijetko biti jednake stvarnim rezultatima. Procjene i pretpostavke, koje nose značajan rizik uzrokovan materijalnih razlika, su razmotrene u tekstu koji slijedi:

a) Korisni vijek trajanja sredstava

Određivanje korisnog vijeka trajanja sredstava se zasniva na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promjenama na koje utiče veliki broj ekonomskih ili industrijskih faktora. Adekvatnost određenog korisnog vijeka trajanja se preispituje na godišnjem nivou ili kada god postoji indikacija da je došlo do značajne promjene faktora koji su predstavljali osnov za određivanje korisnog vijeka trajanja. Vjerujemo da su računovodstvene procjene koje se odnose na određivanje korisnog vijeka trajanja sredstava, od izuzetnog značaja, obzirom da uključuju pretpostavke o tehnološkom razvoju u inovativnoj industriji. Zbog materijalne značajnosti stalne imovine u okviru aktive Izvještaja o finansijskom položaju, uticaj bilo kakvih promjena na navedene procjene korisnog vijeka trajanja mogu materijalno značajno uticati na finansijski položaj i ostvareni poslovni rezultat. Na primjer, ukoliko Društvo smanji korisni vijek trajanja za 10%, doći će do dodatnog povećanja troškova amortizacije na godišnjem nivou u iznosu od EUR 1,766 hiljada (2014: EUR 1,797 hiljada).

b) Obezvredjenje gudvila

Test obezvredjenja gudvila se vrši jednom godišnje ili češće. Nadoknadivi iznos operativnog segmenta (CGU) je obračunat na bazi fer vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje, određene diskontovanjem projektovanog 10-godišnjeg toka gotovine CGU. Ove pretpostavke sadrže veliki stepen procjene, što nosi potencijalni rizik pogrešnog obračuna upotrebne vrijednosti, ukoliko bi se dokazalo da korišćenje pretpostavke nisu reprezentativne. Rukovodstvo koristi najbolje procjene zasnovane na pretpostavkama i očekivanjima tržišnih učesnika, uzimajući u obzir slične transakcije i razvoj industrije.

Na dan 31. decembra 2015. i 31. decembra 2014. godine gudvil je alociran na jedinice koje generišu gotovinu Društva identifikovane u skladu sa poslovnim segmentima. Nadoknadivi iznos jedinica koje generišu gotovinu Društva je određen na osnovu proračuna fer vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje nakon poreza koji su određeni na osnovu CAPM (capital asset pricing model) korišćenjem prosječne beta grupe; stopa rizika se primjenjuje primjenom Svensson metoda uvećan za iznos rizika zemlje; ratio zaduženosti je usaglašen sa prosječnim stopama zaduženosti posmatranih telekomunikacionih kompanija; i debt risk premium je u liniji sa prosječnim premijumom grupe. Stopa rasta je usklađena sa dugoročnom prosječnom stopom rasta u telekomunikacionoj industriji.

Glavne pretpostavke koje su korišćene za obračun fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje prikazane su u pregledu koji slijedi:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
EBITDA	44.0%	40.6%
Beta	0.89	0.89
Stopa rasta	2.0%	2.0%
Diskontna stopa (WACC)	9.98%	9.56%

Rukovodstvo je utvrdilo planiranu bruto maržu na osnovu ranijih rezultata i očekivanja u razvoju tržišta. Korišćena prosječna stopa rasta je konzistentna sa procjenama uključenim u izvještaje o industriji. Diskontne stope su prikazane prije odbijanja poreza i reflektuju specifične rizike vezane za odgovarajuće segmente.

Ukoliko se WACC poveća/smanji za 0,5% sa ostalim nepromijenjenim pretpostavkama, procijenjena vrijednost kapitala će se povećati/smanjiti za EUR 1,270 hiljada ili EUR 1,431 hiljada, retrospektivno, nije rezultiralo priznavanjem obezvredjenja imovine.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

Ukoliko se stopa rasta poveća/smanji za 0,5% sa ostalim nepromijenjenim pretpostavkama, procijenjena vrijednost kapitala će se povećati/smanjiti za EUR 974 hiljada ili EUR 991hiljada, retrospektivno. Promjene u ovim pretpostavkama nijesu rezultirale priznavanjem obezvrjeđenja imovine.

c) Obezvrjeđenje potraživanja iz poslovnih odnosa i ostalih potraživanja

Obezvrjeđenje potraživanja iz poslovnih odnosa i ostalih potraživanja je zasnovano na bazi procijenjenih iznosa gubitaka koji nastaju kao posljedica nemogućnosti naših korisnika da redovno izmiruju svoje dospjele obaveze. Procjena je bazirana na starosnoj analizi potraživanja i prethodnom iskustvu kada su u pitanju otpisi potraživanja, analizama boniteta korisnika i promjenama odobrenih rokova dospijanja. Ovi faktori se periodično pregledaju, i kada je to neophodno, vrše se promjene u obračunu iznosa obezvrjeđenja. Obračunavanje obezvrjeđenja uključuje i formiranje pretpostavki o budućem ponašanju korisnika i iznosu buduće naplate. Ako se finansijski položaj naših korisnika pogorša, aktuelni iznosi otpisa postojećih potraživanja mogu biti veći od očekivanih i mogu preći nivo iznosa obezvrjeđenja priznatih do sada. Rukovodstvo procjenjuje dospjela potraživanja koja nisu potpuno ispravljena na bazi istorijske naplate u prethodnim periodima.

U specifičnom slučaju potraživanja od opština, Društvo procjenjuje dodatan iznos ispravke koji je takodje zasnovan na prethodnom istorijskom iskustvu.

U procjeni naplativosti potraživanja od stambenih kredita instrumentima osiguranja imovine hipotekama, rukovodstvo koristi fer vrijednost kolaterala koja je utvrđena na početku stambenih kredita od strane nezavisne agencije za vrednovanje. Za stambene kredite koji su isplaćeni u godinama rasta cijena na tržištu nekretnina menadžment je primijenio ispravku fer vrijednosti kolaterala od 35-50%. Ispravka vrijednosti kredita se obračunava za kredite četiri dospjele nenaplaćene rate, ispravka se priznaje na ukupnu izloženost koja predstavlja razliku između sadašnje vrijednosti kredita i fer vrijednosti kolaterala umanjenog za pomenutu ispravku od 30-50%. . Tamo gdje je knjigovodstvena vrijednost potraživanja od stambenih kredita ispod početne fer vrijednosti kolaterala, nema umanjena vrijednosti.

d) Rezervisanja

Rezervisanja su velikim dijelom predmet procjene, pogotovo kada je riječ o sudskim sporovima. Društvo procjenjuje mogući nepovoljni razvoj događaja kao rezultat zbivanja u prošlosti i ukoliko je vjerovatnoća preko 50% da će spor biti izgubljen, Društvo vrši rezervisanje kojim se u cjelini obezbjeđuje pokrivanje iznosa potencijalne obaveze po osnovu negativnog razrješenja spora. Zbog visokog nivoa neizvesnosti, u nekim slučajevima procena može odstupati od stvarnog ishoda. Da bi odredila verovatnocu konačnog ishoda, Društvo koristi usluge internih i eksternih pravnih savetnika.

e) Otpremnine za odlazak u penziju i jubilarne nagrade

Primanja zaposlenih kao što su otpremnine za odlazak u penziju i jubilarne nagrade, su obračunate na bazi aktuarskih pretpostavki o očekivanom preostalom radnom vijeku zaposlenih. Usled velikog nivoa neizvjesnosti, u nekim slučajevima postoji mogućnost da očekivani odliv ne bude u skladu sa stvarnim odlivom po osnovu beneficija zaposlenih.

Sledeće pretpostavke su korištene od strane aktuara prilikom obračuna otpremnina za odlazak u penziju i jubilarnih nagrada (napomena 17):

	2015	2014
Diskontna stopa	3.875% p.a.	5.37% p.a.
Stopa inflacije	2%	2%
Starosna granica za penzionisanje	67	67
Stopa mortaliteta	Common mortality tables in period from 2001 – in Serbia	Common mortality tables in period from 2001 – in Serbia

Sadašnja vrijednost budućih beneficija se obračunava pod pretpostavkom da će se baza benefita povećavati u skladu sa rastom stope inflacije, koja trenutno iznosi 2%. U slučaju promjene diskontne stope (povećanje/smanjenje) za 1% efekat na finansijske prihode/rashode bi iznosio EUR 35 hiljada za godinu koja se završava 31. decembra 2015. (2014: EUR 56 hiljada)

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

5. NEKRETNINE I OPREMA

	Zemljište	Građevinski objekti	Oprema i ostala imovina	Nekretnine i oprema u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost					
Stanje, 1. januara 2015.	2,994,682	91,592,029	119,725,848	4,688,524	219,001,083
Povećanja	-	-	-	9,620,094	9,620,094
Prenos	-	1,294,276	10,464,720	(11,758,996)	-
Otuđenja i rashodovanja	-	(255,644)	(20,722,812)	-	(20,978,456)
Stanje, 31. decembar 2015.	2,994,682	92,630,661	109,467,756	2,549,622	207,642,721
Ispravka vrijednosti					
Stanje, 1. januara 2015.	-	42,483,518	92,408,867	224,203	135,116,588
Amortizacija za period (Napomena 21)	-	3,946,543	9,935,902	-	13,882,445
Obezbvredjenje	-	-	-	3,981	3,981
Otuđenja i rashodovanja	-	(111,472)	(20,621,459)	-	(20,732,931)
Stanje 31. decembar 2015.	-	46,318,589	81,723,310	228,184	128,270,083
Sadašnja vrijednost					
31. decembar 2015.	2,994,682	46,312,072	27,744,446	2,321,438	79,372,638
31. decembar 2014.	2,994,682	49,108,511	27,316,981	4,464,321	83,884,495
	Zemljište	Građevinski objekti	Oprema i ostala imovina	Nekretnine i oprema u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost					
Stanje, 1. januara 2014.	2,994,682	90,423,575	118,957,918	2,387,358	214,763,533
Povećanja	-	-	2,532,442	5,102,424	7,634,866
Prenos	-	1,291,441	4,382,869	(5,674,310)	-
Prenos sa Nematerijalnih ulaganja	-	-	-	2,873,052	2,873,052
Otuđenja i rashodovanja	-	(122,987)	(6,147,381)	-	(6,270,368)
Stanje, 31. decembar 2014.	2,994,682	91,592,029	119,725,848	4,688,524	219,001,083
Ispravka vrijednosti					
Stanje, 1. januara 2014.	-	38,622,616	87,621,628	192,796	126,437,040
Amortizacija za period (Napomena 21)	-	3,908,837	10,929,934	-	14,838,771
Obezbvredjenje	-	-	-	31,407	31,407
Otuđenja i rashodovanja	-	(47,935)	(6,142,695)	-	(6,190,630)
Stanje 31. decembar 2014.	-	42,483,518	92,408,867	224,203	135,116,588
Sadašnja vrijednost					
31. decembar 2014.	2,994,682	49,108,511	27,316,981	4,464,321	83,884,495
31. decembar 2013.	2,994,682	51,800,959	31,336,290	2,194,562	88,326,493

U sadašnju vrijednost nekretnine i opreme je uključeno zemljište u vrijednosti od EUR 61,085 i građevinski objekti u iznosu EUR 347,160 za koje Društvo ne posjeduje kompletnu dokumentaciju vezanu za vlasničke listove nad zemljištem i objektima u navedenom iznosu. Društvo je u postupku pribavljanja vlasničkih listova za ovo zemljište i građevinske objekte nad kojima posjeduje kontrolu.

U ukupnim otuđenjima i rashodovanjima u iznosu od EUR 20,978,456 u 2015. godini od čega EUR 20,672,245 se odnosi na rashodovanje opreme sa sadašnjom vrijednosti nula na kraju 2015 godine je uglavnom povezano sa procesom modernizacije fiksne mreže i promjenom stare PSTN sa novom IMS mrežom. Za ovu opremu menadžment je procijenio da više nije upotrebljiva. Iznos od EUR 559,163 predstavlja prodaju osnovnih sredstava tokom 2015. godine.

Pregled korisnog vijeka je urađen tokom 2015 godine. Rezltati uticaja su se nematerijalni.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

6. NEMATERIJALNA ULAGANJA

	Gudvil	Licence	Softveri	Interno razvijeni softveri	Nematerijal na ulaganja u pripremi	Ukupno
Cost						
Početno stanje, 1. januar 2015.	941,624	18,465,545	18,084,010	642,782	7,092,454	45,226,415
Povećanja	-	-	-	-	7,342,627	7,342,627
Prenosi	-	-	11,653,980	5,449	(11,659,429)	-
Smanjenja	-	(214)	(252,738)	-	-	(252,952)
Stanje, 31. decembra 2015.	941,624	18,465,331	29,485,252	648,231	2,775,652	52,316,090

Ispravka vrijednosti

Početno stanje, 1. januar 2015.	-	11,240,412	13,488,281	363,106	-	25,091,799
Amortizacija (Napomena 21)	-	1,132,541	2,519,213	129,649	-	3,781,403
Smanjenja	-	(214)	(252,738)	-	-	(252,952)
Stanje, 31. decembra 2015.	-	12,372,739	15,754,756	492,755	-	28,620,250

Sadašnja vrijednost

31. decembar 2015. godine	941,624	6,092,592	13,730,496	155,476	2,775,652	23,695,840
31. decembar 2014. godine	941,624	7,225,133	4,595,729	279,676	7,092,454	20,134,616

	Gudvil	Licence	Softveri	Interno razvijeni softveri	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost						
Početno stanje, 1. januar 2014.	941,624	18,439,999	16,633,439	592,358	2,910,888	39,518,308
Povećanja	-	-	-	-	8,591,376	8,591,376
Prenosi	-	25,546	1,460,788	50,424	(1,536,758)	-
Prenosi na Nekretnine i opremu	-	-	-	-	(2,873,052)	(2,873,052)
Smanjenja	-	-	(10,217)	-	-	(10,217)
Stanje, 31. decembra 2014.	941,624	18,465,545	18,084,010	642,782	7,092,454	45,226,415

Ispravka vrijednosti

Početno stanje, 1. januar 2014.	-	10,104,822	11,658,306	237,994	-	22,001,122
Amortizacija (Napomena 20)	-	1,135,590	1,840,192	125,112	-	3,100,894
Smanjenja	-	-	(10,217)	-	-	(10,217)
Stanje, 31. decembra 2014.	-	11,240,412	13,488,281	363,106	-	25,091,799

Sadašnja vrijednost

31. decembar 2014. godine	941,624	7,225,133	4,595,729	279,676	7,092,454	20,134,616
31. decembar 2013. godine	941,624	8,335,177	4,975,133	354,364	2,910,888	17,517,186

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

Nematerijalna imovina u pripremi u iznosu od EUR 5,225,328 se odnosi na implementaciju softvera – novog bilinga pribavljenog eksterno za koji je kapitalizovan u zadnjem kvartalu 2015 godine.

Najznačajnije licence su prikazane u tekstu ispod:

Telekomunikaciona licenca fiksne telefonije

Dana 1. januara 2002. godine Agencija za Elektronske Komunikacije i Poštansku djelatnost Crne Gore (“Agencija”) je izdala Društvu licencu za obavljanje javnih fiksnih telekomunikacionih usluga na period od 25 godina. Sadašnja vrijednost licence sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine iznosi EUR 2,831,760 (2014: EUR 3,067,740).

U skladu sa Pravilnikom o izmjenama i dopunama uputstava o utvrđivanju visine naknade za registraciju i licence telekomunikacionih operatora i pružalaca telekomunikacionih servisa od 5. novembra 2004. godine, Ministarstvo ekonomije Vlade Crne Gore propisalo je i posebnu jednokratnu naknadu za obavljanje međunarodnog saobraćaja. Navedena naknada plaća se jednokratno u iznosu utvrđenom od strane Agencije. Licenca za obavljanje međunarodnog saobraćaja je odobrena na period od 23 godine. Sadašnja vrijednost licence sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine iznosi EUR 1,320,000 (2014: EUR 1,440,000).

Licenca za obavljanje javnih fiksnih telekomunikacionih usluga se kapitalizuje i amortizuje ravnomjerno tokom procijenjenog vijeka korišćenja licence.

Agencija za radio-difuziju Crne Gore je u oktobru 2007. godine izdala Društvu na period od 10 godina licencu za izgradnju i korišćenje distribucije / emitovanja radio i televizijskih programa korisnicima (IPTV licenca). Društvo je platilo naknadu za registraciju u iznosu od EUR 75.000. IPTV licenca se kapitalizuje i amortizuje ravnomjerno tokom procijenjenog vijeka korišćenja licence.

Telekomunikaciona licenca mobilne telefonije

Telekomunikaciona licenca odnosi se na opštu licencu za vođenje GSM 900 Mhz mobilne telefonije, izdatu od strane Agencije za telekomunikacije Crne Gore na period od 15 godina, počevši od 1. januara 2002. godine. Po isteku navedenog roka telekomunikacione licence T Mobile će imati opciju da obnovi licencu na 10 godina po cijeni koje je jednaka nominalnoj vrijednosti. Sadašnja vrijednost licence sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine iznosi EUR 313,743 (2014: EUR 603,476).

Na osnovu odluke Agencije za Elektronske Komunikacije i Poštansku djelatnost br. 0505-545/1 od 31. januara 2012. godine Telekomu je dodijeljena licenca koja garantuje ekskluzivno pravo korišćenja dodatnog radio spektra u mobilnim komunikacijama na frekvencijama 900MHz, 1800MHz and 2100MHz. Licenca je dodijeljena na period od 5 godina nakon plaćanja od strane Društva u iznosu 549,833 EUR koje je zasnovano na sprovedenom tender br. 505-5043/1 objavljenom dana 1. novembra 2011. godine od strane Agencije za Elektronske Komunikacije i Poštansku djelatnost. Sadašnja vrijednost licence sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine iznosi EUR 119,129 (2013: EUR 229,097). .

Dana 28. Marta 2007 godine Agencija je dodijelila Društvu 3G licencu na period od 15 godina. Sadašnja vrijednost licence sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine iznosi EUR 1,013,350 (2014: EUR 1,173,354).

Licenca za obavljanje javnih mobilnih telekomunikacionih usluga se kapitalizuje i amortizuje ravnomjerno tokom procijenjenog vijeka korišćenja licence.

Licenca za pružanje servisa internet mreža

Licenca za pružanje servisa internet mreža odnosi se na opštu licencu za pružanje servisa mreža na teritoriji Crne Gore, izdatom od strane Agencije za telekomunikacije Crne Gore na period od 5 godina, počevši od 16. januara 2002. godine. Licenca za pružanje servisa internet mreža omogućava servise elektronske razmjene podataka, elektronske pošte, konverzije protokola, pristupa bazi podataka ili servisima mreža za upravljanje podacima, govorne pošte videokonferencija i druge telekomunikacione servise. Licenca je obnovljena 13. februara 2007. godine na period od 10 godina.

Društvo je u obavezi da plaća godišnju naknadu Agenciji za telekomunikacije Crne Gore koja se obračunava u iznosu od 1% od ukupno ostvarenih prihoda fiksne i mobilne telefonije u prethodnoj kalendarskoj godini. Navedeni troškovi Agencije za telekomunikacije Crne Gore prikazani su u bilansu uspjeha u okviru „ostalih poslovnih rashoda“.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

Gudvil

U skladu sa Odlukom Odbora direktora Društva od 19. februar 2004. godine i 7. marta 2005. godine, Telekom je iskoristivši pravo preče kupovine zaključio ugovor o kupovini dijela kapitala Interneta Crna Gora d.o.o., Podgorica za iznos EUR 1.750.000 2004. godine i EUR 435.700 2005. godine, čime je postao vlasnik 100% kapitala Internet Crna Gora d.o.o. Sadašnja vrijednost Gudvila sa stanjem na dan 31. decembra 2014 godine je EUR 941.624 (2013: EUR 941.624). Društvo je sprovelo test obezvrjeđenja, koji je imao za rezultat u većoj naknadivoj vrijednosti od sadašnje, tako da dodatno obezvrjeđenje nije obračunato (Napomena 4).

7. DUGOROČNI KREDITI I OSTALA POTRAŽIVANJA

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Stambeni krediti dati zaposlenima	3,105,349	4,199,088
Stambeni krediti dati bivšim zaposlenima	3,576,832	2,708,436
Dugoročna potraživanja od kupaca	3,188,154	1,955,753
Ukupno finansijska potraživanja	9,870,335	8,863,277
Unaprijed plaćene beneficije zaposlenima	1,271,531	1,510,537
Unaprijed plaćen zakup GSM lokacija	523,605	496,846
Ukupno ostala potraživanja	1,795,136	2,007,383
Ukupno	11,665,471	10,870,660

Kreditni dati zaposlenima

Tokom 2007. godine, u skladu sa Statutom Društva i Pravilnikom ispunjenja uslova za rješavanje stambenog pitanja zaposlenih, Izvršni odbor Društva je donio odluku o odobrenju stambenih kredita zaposlenima u iznosu od EUR 1.282.000. Ovi krediti su odobreni na period od 5, 7, 10 i 20 godina, sa godišnjom kamatnom stopom u rasponu od 0% do 2%. Ukupan iznos kredita obračunat po zaposlenom kreće se u rasponu od EUR 5.000 do EUR 50.000. Uslov za realizaciju kredita jeste da zaposleni bude radno angažovan u društvu na period od najmanje tri godine. Ukoliko zaposleni napusti društvo prije isteka navedenog roka, on je u obavezi da odjednom otplati preostali dio kredita. Ukoliko zaposleni ne izmiri svoju obavezu prije trogodišnjeg uslova, glavnica i kamata automatski dospijevaju.

Tokom 2014. godine, Crnogorski telekom je nastavio sa isplatom stambenih kredita zaposlenima na osnovu Programa o isplati stambenih kredita odobrenog krajem 2012. godine. Ukupno su opredijeljena sredstva u iznosu od EUR 6.000.000 sa rekovima otplate od 7, 15 i 20 godina. Godišnja kamatna stopa iznosi 2%. Ukupan iznos kredita obračunat po zaposlenom kreće se u rasponu od EUR 5.000 do EUR 75.000.

Radi obezbjeđenja uredne otplate kredita, Društvo je obezbijedilo hipoteke na stambene jedinice korisnika kredita.

Dospijeca nediskontovanih dugoročnih kredita odobrenih zaposlenima prikazana su u pregledu koji slijedi:

	Iznosi u EUR	
	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
- od dvije do pet godina	2,440,558	2,564,351
- preko pet godina	7,635,348	8,165,133
Nediskontovani krediti dati zaposlenima	10,075,906	10,729,484
Diskont	(3,393,725)	(3,821,960)
Fer vrijednost kredita datih zaposlenima	6,682,181	6,907,524

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

Dugoročna potraživanja od kupaca se odnose na potraživanja od prodaje opreme EUR 3,557,883 (2014: EUR 2,273,939) pojedinačnim kupcima na period od 24 mjeseca, sa dospeljem od 12-24 mjeseca.

Dospijeca nediskontovanih dugoročnih potraživanja od kupaca prikazana su u pregledu koji slijedi:

	Iznosi u EUR	
	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
12-24 mjeseca	3,557,883	2,273,939
Nediskontovani krediti dati zaposlenima	3,557,883	2,273,939
Diskont	(369,729)	(318,186)
Fer vrijednost kredita datih zaposlenima	3,188,154	1,955,753

8. ZALIHE

	31. decembar 2015.	Iznosi u EUR 31. decembar 2014.
Kablovi, žice i ostali materijal	915,717	831,389
Zalihe za preprodaju	3,100,118	1,748,919
	4,015,835	2,580,308
Ispravka vrijednosti zastarjelih zaliha	(1,328,483)	(1,053,186)
	2,687,352	1,527,122

Promjene na ispravci vrijednosti zaliha za godinu koja se završava 31. decembra 2015. i 2014. prikazane su u sljedećoj tabeli:

	2015	2014
Stanje, 1. januara	1,053,186	932,264
Povećanje / smanjenje ispravke u toku godine (napomena 23)	275,297	120,922
	1,328,483	1,053,186

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

9. POTRAŽIVANJA IZ POSLOVNIH ODNOSA I OSTALA POTRAŽIVANJA

	December 31, 2015	December 31, 2014
Potraživanja od kupaca	39,568,179	37,899,761
Ispravka vrijednosti	(21,496,725)	(20,760,900)
Potraživanja od kupaca, neto	18,071,454	17,138,861
Potraživanja od Magyar Telekom Grupe	104,664	125,847
Potraživanja od Deutsche Telekom Grupe	2,630,554	2,240,315
Ukupna potraživanja od kupaca, neto	20,806,672	19,505,023
Kratkoročni dio dugoročnih potraživanja po osnovu kredita odobrenih zaposlenima	149,978	194,885
Kratkoročni dio dugoročnih potraživanja po osnovu kredita odobrenih bivšim zaposlenim	270,248	189,567
Dospjela potraživanja od stambenih kredita	528,228	515,065
Ispravka vrijednosti stambenih kredita	(589,897)	(479,727)
Kratkoročni dio dugoročnih potraživanja od kupaca	5,209,279	4,654,656
Ukupno kratkoročni dio dugoročnih potraživanja	5,567,836	5,074,446
Ukupna finansijska sredstva	26,374,508	24,579,469
Avansi plaćeni za obrtnu imovinu	657,938	262,084
Unaprijed plaćeni zakup za GSM lokacije	517,782	245,774
Ostala unaprijed plaćena potraživanja	141,535	398,048
Ostala potraživanja	1,092,515	2,124,508
Ispravka vrijednosti ostalih potraživanja	(931,398)	(1,334,398)
Ukupna ostala potraživanja, neto	1,478,372	1,696,016
Ukupna potraživanja iz poslovnih odnosa i ostala potraživanja, neto	27,852,880	26,275,485

Struktura ostalih potraživanja na dan 31. decembar 2015. i 2014. godine je kao što slijedi:

	Iznosi u EUR	
	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Potraživanja za lokalne komunalne takse	1,018,979	1,642,389
Potraživanja za više plaćene poreze i doprinose	18,722	341,954
Potraživanja za kamatu na oročene depozite	-	62,140
Ostala potraživanja	54,814	78,025
	1,092,515	2,124,508
Ispravka vrijednosti ostalih potraživanja	(931,398)	(1,334,398)
	161,117	790,110

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

Starosna struktura tekućeg dijela dugoročnih potraživanja i ostalih potraživanja

Naredna tabela pokazuje starosnu strukturu tekućeg dijela dugoročnih potraživanja i ostalih potraživanja. Sadašnja vrijednost dospjelih potraživanja je prikazana u bruto iznosu.

Iznosi u EUR	Stanje na dan 31. decembra 2015.	od čega nedospjelo	od čega dospjelo					
			manje od 30 dana	30 – 60 dana	61 – 90 dana	91 – 180 dana	181 – 360 dana	over 360 dana
Ostala potraživanja	1,092,515	73,536	-	-	-	-	-	1,018,979
Stambeni krediti - zaposleni	149,978	149,978	-	-	-	-	-	-
Stambeni krediti-bivši zaposleni	789,476	270,248	-	-	-	-	-	528,522
Kratkoročni dio dugoričnih potraživanja od Vlade	-	-	-	-	-	-	-	-
Kratkoročni dio dugoročnih potraživanja od kupaca	5,209,279	5,209,279	-	-	-	-	-	-
Ukupno	7,241,248	5,703,041	-	-	-	-	-	1,547,501

Iznosi u EUR	Stanje na dan 31. decembra 2014.	od čega nedospjelo	od čega dospjelo					
			manje od 30 dana	30 – 60 dana	61 – 90 dana	91 – 180 dana	181 – 360 dana	over 360 dana
Ostala potraživanja	2,124,508	500,519	-	-	-	-	-	1,623,989
Stambeni krediti - zaposleni	194,885	194,885	-	-	-	-	-	-
Stambeni krediti-bivši zaposleni	704,632	189,567	-	-	-	-	-	517,065
Kratkoročni dio dugoričnih potraživanja od Vlade	-	-	-	-	-	-	-	-
Kratkoročni dio dugoročnih potraživanja od kupaca	4,654,656	4,654,656	-	-	-	-	-	-
Ukupno	7,678,681	5,539,627	-	-	-	-	-	2,141,054

Ispravka vrijednosti potraživanja od opština u iznosu od EUR 931,398 (2014: EUR 1,334,398) napravljena je na bazi procjene rukovodstva da dio potraživanja neće biti naplaćen. Crnogorske opštine su napravile povlačenje sa bankarskog računa Društva na ime naknade za korišćenje opštinskog zemljišta za telekomunikacionu mrežu. Društvo se nije složilo sa iznosom naknade i pokrenulo je sudske sporove tokom 2009. godine.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

Potraživanja iz poslovnih odnosa i ostala potraživanja su denominovana u sledećim valutama:

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
EUR	26,388,456	25,225,006
SDR (Specijalna Prava Vučenja)	1,464,424	1,050,293
USD	-	186
	27,852,880	26,275,485

Fer vrijednost potraživanja iz poslovnih odnosa i ostalih potraživanja, prikazana je u sljedećoj tabeli:

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Potraživanja od kupaca	18,071,454	17,138,861
Potraživanja od povezanih lica	2,735,218	2,366,162
Potraživanja od datih stambenih kredita	358,557	419,790
Kratkoročni dio dugoročnih potraživanja od kupaca	5,209,279	4,654,656
Ukupna finansijska sredstva	26,374,508	24,579,469

Starosna struktura potraživanja iz poslovnih odnosa

U narednim tabelama je prikazana starosna struktura domaćih i stranih potraživanja po danima dospjeća. Sadašnja vrijednost dospjelih potraživanja je prikazana neto umanjena za ispravku vrijednosti.

Iznosi u EUR	Stanje na dan 31. decembra 2015.	od čega nedospjelo	od čega dospjelo					
			manje od 30 dana	30 – 60 dana	61 – 90 dana	91 – 180 dana	181 – 360 dana	over 360 dana
Ukupno	20,806,672	7,775,734	8,177,904	3,104,890	1,325,120	79,720	163,573	179,731

Iznosi u EUR	Stanje na dan 31. decembra 2014.	od čega nedospjelo	od čega dospjelo					
			manje od 30 dana	30 – 60 dana	61 – 90 dana	91 – 180 dana	181 – 360 dana	over 360 dana
Ukupno	19,505,023	14,570,010	2,246,747	1,198,057	543,629	722,274	174,048	50,258

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

Promjene na ispravci vrijednosti potraživanja za finansijsku godinu završenu 31. decembra 2014. i 2013. prikazane su u sljedećoj tabeli:

	Potraživanja od kupaca	
	2015	2014
Stanje, 1. Januara	22,095,298	20,863,209
Dodatna ispravka u toku godine	2,125,504	1,402,824
Dodatna ispravka u toku godine – ispravka za opštine	(403,000)	205,068
Naplata ispravljenih potraživanja u toku godine	(313,265)	(352,583)
Efekti pozitivnih/negativnih kursnih razlika	-	
Penali fakturisani kupcima	(54,597)	(113,803)
Prodaja potraživanja	-	90,583
Otpis potraživanja	(1,021,817)	-
Stanje, 31. decembra	22,428,123	22,095,298

10. KRATKOROČNI PLASMANI

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Kratkoročni depoziti u bankama		
Kreditna klasifikacija A2 (Moody's)	20,000,000	20,000,000
Kreditna klasifikacija Baa1 (Moody's)	4,000,000	4,000,000
Kratkoročni krediti		
Kratkoročni kredit – Magyar Telekom (napomena 28)	11,000,000	11,000,000
	35,000,000	35,000,000

Kratkoročni depoziti u bankama predstavljaju depozite sa rokom dospjeća od tri mjeseca do godine dana sa prosječnom kamatnom stopom od 0,50% u 2015 (2014: 1,71%). Svi kratkoročni depoziti su denominirani u EUR. U periodu koji se završava sa 31. decembrom 2015, ukupan iznos depozita je obezbijeđen adekvatnim garancijama od strane kreditnih institucija koje imaju rejting A2, Baa1 (2014: kreditni rejting A2, Baa1).

Dana 19. marta 2014. godine Društvo je odobrilo kratkoročni kredit u iznosu EUR 11,000,000 Magyar Telekomu, na period od godinu dana. Ugovorena je kamatna stopa od 2.2 % + 3 mjesečni EURIBOR.

Dana 18. Marta 2015 godine kratkoročni kredit je produžen na period od godinu dana počevši od 19. Marta 2015. godine.

11. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Gotovina u blagajni	539	-
Gotovina u bankama	9,215,132	8,177,687
	9,215,671	8,177,687

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

12. IZDOJENA NOVČANA SREDSTVA

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Izdvojena novčana sredstva kod CKB banke - divedenda (fizička lica)	1,069,146	994,183
	1,069,146	994,183

Izdvojena novčana sredstva kod CKB banke u iznosu EUR 1,069,146 and EUR 994,183 sa stanjem na dan 31. decembra 2015. i 31. decembra 2014. godine, respektivno, su određena i držana sa posebnom namjenom isplate dividend manjinskim akcionarima.

13. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

a) Finansijski instrumenti po kategorijama

Kredit i potraživanja	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Dugoročni kredit i potraživanja	9,870,335	8,863,277
Kratkoročni depoziti u bankama	35,000,000	35,000,000
Potraživanja iz poslovnih odnosa i ostala potraživanja	26,374,508	24,579,469
Izdvojena novčana sredstva	1,069,146	994,183
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	9,215,671	8,177,687
Ukupno	81,529,660	77,614,616
	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Obaveze iskazane po amortizovanoj nabavnoj vrijednosti		
Finansijske obaveze	39,108,721	28,516,082
Ukupno	39,108,721	28,516,082

b) Kreditni kvalitet finansijskih sredstava

Kreditni kvalitet finansijskih sredstava koja nisu dospjela niti ispravljena su prikazana u pregledu koji slijedi:

Dugoročni kredit i potraživanja	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Ugovorne strane bez kreditnog rejtinga	9,870,335	8,863,277
	9,870,335	8,863,277

Ugovorne strane bez kreditnog rejtinga uključuju dugoročna potraživanja od kupaca i dugoročna potraživanja za stambene kredite.

Potraživanja za stambene kredite su obezbijedena hipotekama koje predstavljaju preduslov za inicijalno odobrenje kredita. Dugoročna potraživanja od kupaca se odnose na prodaju opreme na rate. Društvo radi provjeru kreditnog kvaliteta svih kupaca prije same prodaje.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Gotovina i gotovinski ekvivalenti bez kreditnog rejtinga	8,987,999	7,804,454
Ugovorne strane sa eksternim kreditnim rejtingom Ba2 (Moody's)	227,672	373,233
	9,215,671	8,177,687

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

Gotovina i gotovinski ekvivalenti bez kreditnog rejtinga predstavljaju gotovinu u crnogorskim bankama.

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Kratkoročni depoziti u bankama		
Garantovani kratkoročni depozit od kreditne institucije		
kreditna klasifikacija A2 (Moody's)	20,000,000	21,000,000
kreditna klasifikacija Baa1 (Moody's)	4,000,000	33,000,000
	24,000,000	54,000,000
Potraživanja iz poslovnih aktivnosti koja nisu dospjela niti ispravljena	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Ugovorne strane bez eksternog kreditnog rejtinga		
Potraživanja od kupaca (napomena 9)	7,775,734	14,570,010
	7,775,734	14,570,010

14. AKCIJSKI KAPITAL

	Na dan 31. decembra 2015.			Na dan 31. decembra 2014.		
	Broj akcija	%	Vrijednost	Broj akcija	%	Vrijednost
Upisani, uplaćeni kapital						
- Magyar Telekom	36,177,950	76.53	94,786,591	36,177,950	76.53	94,786,591
Pravna lica i custody	5,816,548	12.30	14,777,868	5,640,386	11.93	14,777,868
Fizička lica	5,279,442	11.17	14,293,241	5,455,604	11.54	14,293,241
	47,273,940	100.00	123,857,700	47,273,940	100.00	123,857,700

Na dan 31. decembra 2015. godine nominalna vrijednost po akciji je iznosila EUR 2,62001. Akcije Crnogorskog Telekomu se kotiraju na Montenegroberzi. Tržišna vrijednost po akciji na dan 31. decembar 2015. godine iznosila je EUR 3.9000 (31. decembar 2014: EUR 4.1000).

Na osnovu zahtjeva manjinskih akcionara Skupština akcionara je pokrenula procedure smanjenja kapitala. Dana 5. marta 2014 godine Skupština akcionara je donijela odluku o smanjenju kapitala na način što će se smanjiti nominalna vrijednost akcije sa 2,98255 EUR na 2,62001 EUR. Ukupan broj akcija ostaje isti 47,273,940. Rezultat je smanjenje kapitala za 17,138,694 EUR.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

15. OBAVEZE IZ POSLOVANJA I OSTALE OBAVEZE

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Obaveze prema trećim licima	25,707,772	17,176,168
Obaveze prema Magyar Telekom Grupi	515,895	607,443
Obaveze prema Deutsche Telekom Grupi	5,928,784	2,664,896
Ukupno poslovne obaveze	32,152,451	20,448,507
Razgraničeni troškovi	4,204,686	4,905,303
Obaveze za dividiendu	1,216,955	1,101,249
Bonusi	1,486,506	2,037,625
Ostale obaveze	48,123	23,398
Ukupno ostale finansijske obaveze	6,956,270	8,067,575
Ukupno finansijske obaveze	39,108,721	28,516,082
Priljeni avansi po osnovu pre-paid vaučera	819,722	796,884
Obaveze po osnovu primljenih avansa i unaprijed naplaćeni iznosi	410,000	597,546
Obaveze za ostale poreze i doprinose	23,554	251,458
Obaveze za porez na dodatu vrijednost	710,810	757,782
Loyalty Programi za kupce	144,176	190,914
Razgraničeni prihodi	321,738	883,272
Ukupno ostale obaveze	2,430,000	3,477,856
Ukupno obaveze iz poslovanja i ostale obaveze	41,538,721	31,993,938
Razgraničeni troškovi uključuju sledeće:		

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Razgraničeni marketing troškovi	212,401	267,032
Razgraničene poštanske usluge	97,399	79,427
Razgraničeni troškovi održavanja	1,411,219	691,165
Procjena obaveza za IPTV usluge	301,496	240,236
Ostale procijenjene obaveze	2,182,171	3,627,443
	4,204,686	4,905,303

Obaveze iz poslovanja i ostale obaveze su iskazane u sledećim valutama:

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
EUR	38,515,471	25,897,138
SDR	309,776	2,377,339
USD	283,474	241,605
	39,108,721	28,516,082

Fer vrijednost obaveza iz poslovanja i ostalih obaveza jednaka je njihovoj knjigovodstvenoj vrijednosti. Ugovoreno dospijeće obaveza iz poslovnih aktivnosti i ostalih obaveza je do 45/60/90 dana.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

16. REZERVISANJA

Promjene na rezervisanjima za finansijske godine završene 31. decembra 2015. i 2014. godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	2015		2014	
Stanje, 1. januara	1,485,459		1,684,252	
Povećanja u toku godine	2,759,149		126,618	
Otpuštanje tokom godine	(405,071)		-	
Iskorišćeno u toku godine	(1,892,604)		(325,411)	
Stanje, 31. decembra	1,946,933		1,485,459	
Umanjeno za: dugoročni dio	(598,505)		(835,172)	
	1,348,428		650,287	

	Sudski sporovi	Otpremnine	Naknade zaposlenima	Srednjoročni Podsticajni plan (MTIP)	Program Varijabilnih bonusa (VAR II)	Ukupno
Stanje, 1. januara 2014.	583,099	-	474,679	311,891	314,583	1,684,252
Povećanja u toku godine	35,800	-	538	-	90,280	126,618
Iskorišćeno u toku godine	-	-	(13,520)	(311,891)		(325,411)
Stanje, 31. decembra 2014.	618,899	-	461,697	-	404,863	1,485,459
Stanje, 1. januara 2015.	618,899	-	461,697	-	404,863	1,485,459
Povećanja u toku godine	207,700	2,461,921	-	-	89,528	2,759,149
Otpuštanje tokom godine	(304,000)	-	(101,071)	-		(405,071)
Iskorišćeno u toku godine	(186,200)	(1,534,414)	-	-	(171,990)	(1,892,604)
Stanje, 31. decembra 2015.	336,399	927,507	360,626	-	322,401	1,946,933
Umanjeno za: dugoročni dio	-	-	(336,104)	-	(262,401)	(598,505)
Kratkoročno rezervisanje	336,399	927,507	24,552	-	60,000	1,348,428

Glavni sudski sporovi se odnose na spor oko vlasništva nad imovinom u Cetinju u iznosu od EUR 251,752.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

a) Primanja zaposlenih

	Rezervisanja za jubilarne nagrade	Rezervisanja za otpremnine za odlazak u penziju	Ukupno
Stanje, 1. januara 2014.	343,961	130,718	474,679
Rezervisanja u toku godine	538	-	538
Iskorišćeno u toku godine	-	(13,520)	(13,520)
Stanje, 31. decembar 2014.	344,499	117,198	461,697
Stanje, 1. januara 2015.	344,499	117,198	461,697
Rezervisanja u toku godine			
Iskorišćeno u toku godine	(66,692)	(34,379)	(101,071)
Stanje, 31. decembar 2015.	277,807	82,819	360,626
Umanjeno za: dugoročni dio	(254,577)	(81,527)	(336,104)
Kratkoročno rezervisanje	23,230	1,292	24,522

Rezervisanja za primanja zaposlenih izvršena su na osnovu sadašnje vrijednosti očekivanih budućih isplata zaposlenima po osnovu jubilarnih nagrada i otpremnina za odlazak u penziju, koje su predviđene Pojedinačnim kolektivnim ugovorom društava unutar Društva (napomena 2.15)

17. ODLOŽENA PORESKE OBAVEZE

Sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine i 31. decembra 2014. godine Društvo nema odoženih poreskih sredstava koja bi proistekla iz privremenih razlika ili prenijetih poreskih gubitaka.

Odložene poreske obaveze se odnose na privremene razlike između osnovice po kojoj se nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja priznaju u poreskom bilansu i iznosa po kojima su ta sredstva iskazana u finansijskim izvještajima Društva. Oporeziva privremena razlika proističe iz alocirane poreske amortizacije i priznavanja sredstava manjih od 300 EUR.

Kretanje odloženih poreskih obaveza tokom godine može se vidjeti u narednoj tabeli:

Odložene poreske obaveze	Ukupno
Stanje 1. januara 2014.	2,076,700
Efekat na izvještaj o sveobuhvatnom prihodu	15,094
Stanje 31. decembra 2014.	2,091,794
Efekat na izvještaj o sveobuhvatnom prihodu	172,028
Stanje 31. decembra 2015.	2,263,822

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

18. PRIHODI

a) Usluge fiksne telefonije i usluge interneta

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Telekomunikaciona pretplata, konekcija i ostali prihodi	12,148,977	12,840,689
Prihodi od odlaznih domaćih poziva	3,320,777	4,569,846
Prihodi od odlaznih međunarodnih poziva	914,110	1,084,839
Ukupni prihodi od odlaznih poziva	4,234,887	5,654,685
Prihodi od dolaznih domaćih poziva	592,616	537,541
Prihodi od dolaznih međunarodnih poziva	4,873,918	6,174,817
Ukupni prihodi od dolaznih poziva	5,466,534	6,712,358
Zakupljene linije i prenos podataka	2,038,462	2,133,403
Prihodi od web prezentacije i hostinga	50,421	49,903
ADSL prihodi	11,786,087	12,568,404
MIPNET prihodi	1,223,927	1,700,468
IPTV prihodi	7,449,396	7,234,071
Prihodi od prodatih internet pristupa	257,970	352,946
Prihodi od prodaje opreme	3,262,354	2,425,426
ICT prihodi	5,430,290	3,806,480
Ostali prihodi	212,056	691,973
Ukupni ostali prihodi	31,710,963	30,963,074
Ukupni prihodi od pružanja usluga fiksne telefonije i interneta	53,561,361	56,170,806

b) Usluge mobilne telefonije

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Post-paid prihodi		
- odlazni domaći i međunarodni pozivi	9,297,045	7,721,856
- mjesečna pretplata	9,106,115	10,374,500
	18,403,160	18,096,356
Prodaja paketa i pre-paid usluga	8,404,271	11,141,050
Prodaja mobilnih telefona	4,568,602	4,284,159
	12,972,873	15,425,209
Prihodi po osnovu interkonekcije	7,279,670	8,773,849
Prihodi od roving-a	3,869,468	4,398,240
Ostali prihodi	1,573,144	1,273,586
Ukupni prihodi od pružanja usluga mobilne telefonije	44,098,315	47,967,240

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

19. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Prihodi od dugoročnog zakupa optičkog kabla –“Dark Fiber”	749,707	64,204
Kapitalni dobici od prodaje osnovnih sredstava	206,521	284,424
Ostali poslovni prihodi	335,971	365,133
	1,292,199	713,761

Iznos od EUR 749,707 sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine se odnosi na prihode od zakupa optičkog kabla –“Dark Fiber”. Ugovori o pravu korišćenja “Dark Fiber” slični su lizingu zato što podrazumijevaju pravo korišćenja specifičnog mrežnog sredstva, koje isključuje korištenje od strane ostalih operatera, uključujući i Crnogorski Telekom. Plaćanje koje se odnosi na njegovo korišćenje je avansno i ne zavisi od stvarne upotrebe od strane kupca. Zakup je zaključen na period od 15 godina.

20. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Troškovi neto zarada i naknada zarada	8,509,522	9,202,256
Troškovi poreza na zarade i naknade zarada	2,280,441	2,512,620
Troškovi doprinosa za penzije	3,677,645	3,123,269
Troškovi socijalnih i ostalih doprinosa	1,364,453	2,209,089
Jubilarne nagrade i otpremnine (napomena 16)	2,461,921	58,361
Rezervisanja za penzionisanje i jubilarne nagrade (napomena 16)	(125,593)	18,819
Ostali troškovi zaposlenih	1,126,913	897,089
	19,295,302	18,021,503

21. AMORTIZACIJA I OBEZVRJEĐENJE

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Amortizacija osnovnih sredstava (Napomena 5)	13,882,445	14,838,770
Obezvrjeđenje (Napomena 5)	3,981	31,407
Amortizacija nematerijalnih ulaganja (Napomena 6)	3,781,403	3,100,895
	17,667,829	17,971,072

22. TROŠKOVI KORIŠĆENJA USLUGA DRUGIH OPERATERA

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Troškovi korišćenja usluga fiksnih i mobilnih operatera u zemlji	5,124,300	6,437,579
Troškovi korišćenja usluga fiksnih i mobilnih operatera u inostranstvu	4,902,435	5,125,051
	10,026,735	11,562,630

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

23. OSTALI POSLOVNI RASHODI

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Troškovi materijala, održavanja i naknade za izvršene usluge	9,089,185	7,273,971
Marketing	1,704,439	2,176,052
Ispravka vrijednosti potraživanja	1,409,239	1,255,309
Zakup	2,448,736	2,544,203
Troškovi telekomunikacione licence	1,729,224	1,662,365
Sponzorstva	332,969	442,187
Opštinske takse	781,111	1,388,229
Provizija dilera	1,176,506	1,680,362
Naknade	126,798	125,172
Revizija završnog računa	89,100	89,100
Konsalting usluge Magyar Telekom	62,623	-
Konsalting usluge Deutsche Telekom	535,706	235,260
Ostale konsalting usluge	221,209	60,861
Električna energija	1,404,032	1,502,098
Poštanske usluge	499,390	582,014
Ostale neproizvodne usluge	188,823	660,004
Neto efekat dodatne vrijednosti zaliha i ukidanja ispravke vrijednosti zaliha	275,297	120,922
Troškovi pružanja ICT usluga	2,835,161	1,784,410
Smanjenje rezervisanja priznatih u izvještaju o ukupnom rezultatu (napomena 15)	(96,300)	35,800
Ostali poslovni rashodi	1,509,248	1,941,454
	26,322,496	25,559,773

Troškovi zakupa se u najvećoj mjeri odnose na zakupe telekomunikacionih vodova u iznosu od EUR 695,836 (2014: EUR 734,099) kao i na zakup mjesta za bazne stanice od Radio Difuznog Centra u iznosu od EUR 709,417 (2014: 691,319 EUR)

Troškovi sponzorstva koji su iznosili 270,000 EUR (2014: 253,000 EUR) predstavljaju najvećim dijelom troškove sponzorstva FSCG i muškog košarkaškog kluba "Budućnost". Ostatak troškova sponzorstva se odnosi na kulturu, sport i obrazovanje.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

24. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI, NETO

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Finansijski prihodi		
Prihod od kamata od:		
Kratkoročni depoziti u bankama	478,573	699,872
Kreditni odobreni zaposlenima	173,319	170,580
Prihod od ukidanja diskonta na dugoročna potraživanja	521,239	424,060
Pozitivne kursne razlike	513,515	73,894
Ostali finansijski prihodi	138,575	-
	1,825,221	1,368,406
Finansijski rashodi		
Rashodi kamata	(25,224)	(43,758)
Negativne kursne razlike	(566,958)	(39,174)
Ostali finansijski rashodi	(173,195)	(202,832)
	(765,377)	(285,764)
Neto finansijski rashodi	1,059,844	1,082,642

25. POREZ NA DOBIT

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Porez na dobit - tekući porez	1,710,685	2,557,277
Porez na dobit - odloženi porez	172,027	15,094
Ukupno	1,882,712	2,572,371

Usaglašavanje pretpostavljenog poreza na dobit i poreza na dobit iskazanog u poreskom bilansu

Usaglašavanje pretpostavljenog poreza na dobit po finansijskim izvještajima i poreza na dobit po poreskom bilansu prikazano je u sljedećoj tabeli:

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Dobit prije oporezivanja	17,745,769	24,127,130
Porez na dobit po stopi od 9%	1,597,119	2,171,442
Troškovi koji se ne priznaju za poreske svrhe	143,023	135,050
Ostale korekcije	142,570	265,879
	1,882,712	2,572,371

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

26. ZARADA PO AKCIJI

(Iznosi u EUR)

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Profit akcionara Društva	15,863,057	21,554,789
Prosječan ponderisan broj izdatih akcija	47,273,940	47,273,940
Osnovna zarada po akciji	0.34	0.46
Društvo nema potencijalnih smanjenih zarada po akciji.		

27. PLAĆANJA DIVIDENDE

Tokom 2015. godine, objavljene su i isplaćene dividende po osnovu raspodjele dobiti za 2014. godinu u iznosu od EUR 21,500,000 (2013: EUR 21,500,000). Dividenda po akciji je iznosila EUR 0.45480 (2014: EUR 0.45480).

	Neto dividenda	Porez	Ukupna dividenda
Ukupno plaćena dividend u 2015 godini	20,223,572	1,261,143	21,484,715
Umanjeno za Obaveze za isplatu dividende iz rezultata 2014 godine	-	(9,898)	(9,898)
Ukupno plaćena dividenda iz raspodjele rezultata 2014 godine	20,223,572	1,251,245	21,474,817
Dividenda plaćena u tekućoj koja se odnosi na prethodnu godinu	-	25,183	25,183
Ukupno objavljena dividenda iz raspodjele rezultata 2014 godine	20,223,572	1,276,428	21,500,000

28. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA

Magyar Telekom Nyrt. je u 2005. godini postao većinski vlasnik sa 76,53% udjela, od kada se udio nije mijenjao. Deutsche Telekom AG ("DTAG") je krajnji kontrolni vlasnik Magyar Telekom Plc. sa 59,21% akcija u vlasništvu. Deutsche Telekom ("DT") Grupu konstituše više provajdera fiksne telefonije, mobilne telefonije i IT usluga širom svijeta, sa kojima Društvo ima redovne transakcije.

Krajnji kontrolni vlasnik Društva je Deutsche Telekom AG (sa sjedištem u Njemačkoj). Akcionari Deutsche Telekom AG su Investicione institucije (57%), KfW Bankengruppe (17%), Savezna Republika Njemačka (15%), i ostali investitori sa (11%)

Sve transakcije sa povezanim licima proističu iz tekućeg poslovanja i njihova fer vrijednost se ne razlikuje materijalno od fer vrijednosti koja bi bila ostvarena u standardnim transakcijama.

28.1 Deutsche Telekom Groupa (uključujući Magyar Telekom Groupu)

Transakcije sa povezanim licima primarno uključuju korišćenje i pružanje telekomunikacionih usluga kao i zakupe vodova koji rezultiraju sa stanjem obaveza i potraživanja na kraju godine. Pored ovoga Društvo povremeno plasira svoja slobodna novčana sredstva u vidu kratkoročnog zajma kod Magyar Telekom Plc. Tabela ispod pokazuje stanja sa članicama Deutsche Telekom:

Kratkoročni plasmani	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Kratkoročni plasmani Magyar Telekom Plc.	11,000,000	11,000,000

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

Potraživanja	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Magyar Telekom Plc.	47,451	21,028
Makedonski Telekom Group	57,212	104,819
Telekom Deutschland	2,546,397	2,060,080
Ote Telekom	23,595	129,663
T – Hrvatski telekom	60,562	50,572
Ukupno	2,735,217	2,366,162
Obaveze	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Magyar Telekom Plc.	173,897	411,952
Makedonski Telekom Group	341,998	195,491
Telekom Deutschland	5,758,549	2,498,062
Ote Telekom	29,804	77,440
T - Hrvatski telekom	140,431	89,394
Ukupno	6,444,679	3,272,339
Prihodi	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Magyar Telekom Plc.	367,138	340,821
Makedonski Telekom Group	12,688	10,409
Telekom Deutschland	6,434,564	8,680,502
Ote Telekom	27,271	51,120
T – Hrvatski telekom	36,168	205,103
Total	6,877,829	9,287,955
Troškovi	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Magyar Telekom		
Konsultantske usluge	62,623	-
Usluge mobilne telefonije	3,670	26,068
Zakup linkova	282,840	340,541
Ostali troškovi	154,264	106,146
	503,397	472,755
Makedonski telekomunikacij		
Usluge mobilne telefonije	13,092	7,069
Ukupno - Magyar Telekom Grupa	507,565	631,975
Deutsche Telekom		
Interkonekcija	3,845,929	3,528,258
Konsultantske usluge	535,706	235,260
T brand	243,360	245,737
Održavanje telekomunikacione opreme	22,274	254,340
Usluge mobilne telefonije	6,274	216,830
	4,653,543	4,480,425
T - Hrvatski telekom		
Interkonekcija		
Održavanje telekomunikacione opreme	22,440	202,894
Zakup linkova	190,959	185,211
	213,399	388,105
Ukupno	5,877,904	5,827,132

28.2 Savezna Republika Njemačka

Savezna Republika Njemačka je indirektni akcionar DTAG i posjeduje 31.9% akcijskog kapitala. Savezna Republika Njemačka ima solidnu većinu na skupštini akcionara DTAG iako raspolaže manjinskim paketom akcija, što čini DTAG zavisnom od Savezne Republike Njemačke. Stoga, Savezna Republika i kompanije koje su kontrolisane od strane Savezne Republike ili kompanije nad kojima Savezna Republika može da izvrši značajan uticaj, se klasifikuje kao povezano lice DTAG i Magyar Telekom, a samim tim i Crnogorskog Telekoma.

DTAG ili bilo koja članica Magyar Telekom Grupe, uključujući Društva, nije izvršio u sklopu svojih redovnih aktivnosti bilo koju transakciju koja je bila pojedinačno materijalna u 2014. ili 2013. godini sa kompanijama koje kontroliše Savezna Republika ili kompanija preko koje Savezna Republika može imati značajan uticaj.

28.3 Ugovori sa visokim Rukovodstvom

Društvo je tokom 2014. godine odobrilo rukovodstvu kratkoročne naknade, koje su iznosile EUR 798,064 (2014: 916,770EUR) za neto zarade i bonuse koji su članovi ili stalni gostujući članovi Upravnog Izvršnog Odbora Telekoma, i EUR 376,367 (2014: 510,947 EUR) za pripadajuće poreze i doprinose.

Tokom 2015. godine Društvo je isplatilo višem rukovodstvu VAR II program u bruto iznosu EUR 171,990 (Napomena 16)

Takođe, tokom 2014. godine Društvo je isplatilo višem rukovodstvu MTIP "Srednjoročni podsticajni plan" u bruto iznosu EUR 311,891 (napomena 16).

29. POTENCIJALNE OBAVEZE

Potencijalni sporni ugovori

U skladu sa kupoprodajnim ugovorom zaključenim 15. marta 2005. godine između Vlade Crne Gore i Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, kao Prodavca i Magyar Telekom, kao Kupca, Kupac je u obavezi da omogućiti Društvu zaključivanje ugovora sa Radio Difuznim Centrom za zakup optičkih vlaknastih kapaciteta za transmisiju TV i radio signala i Univerziteta Crne Gore o obezbjeđivanju kapaciteta za konekciju. U oba slučaja predviđeno je da ugovorne strane neće platiti bilo kakvu naknadu za korišćenje ovih kapaciteta. Rukovodstvo Društva procjenjuje da neće biti materijalnih troškova po ovom osnovu u budućnosti.

Zaštita životne sredine

Propisi koji se odnose na zaštitu životne sredine usvajaju se u Republici Crnoj Gori i Društvo sa stanjem na 31. decembra 2014. i 2013. godine nije iskazala bilo kakve obaveze za predviđene troškove, uključujući pravne i konsultantske naknade, studije lokacija, osmišljavanje i implementaciju planova restauracije koji se odnose na zaštitu životne sredine. Troškove vezane za zaštitu životne sredine rukovodstvo ne smatra materijalno značajnim.

30. PORESKI RIZIK

Poreski zakoni u Crnoj Gori su predmet različitih interpretacija i čestih izmjena. Interpretacija poreskih zakona od strane poreskih vlasti može da se razlikuje od interpretacije od strane rukovodstva Društva. Kao rezultat, neke transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti na način da se zahtijeva od Društva da plati dodatne poreze, kazne i kamate. Poreske obaveze zastarijevaju nakon pet godina. Ovo znači da poreske vlasti imaju pravo da utvrde neplaćene poreske obaveze u toku petogodišnjeg perioda. Rukovodstvo procjenjuje da je Društvo platilo sve poreske obaveze koje su se dogodile zaključno sa 31. decembrom 2014. godine.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

31. PREUZETE OBAVEZE

a) Preuzete obaveze po osnovu operativnog lizinga – Društvo kao zakupac

Sklapanjem ugovora o operativnom lizingu Društvo zakupljuje veliki broj maloprodajnih i poslovnih prostora, skladišta, zatim internet pristup i mrežne linije. Lizing je ugovoren od jedne godine do neograničenog vremenskog perioda, i većina zaključenih ugovora o lizinga mogu se produžiti po isteku lizinga po aktualnim cijenama na tržištu.

Iznosi minimalnih plaćanja zakupnina na dan bilansa stanja koja se odnose na operativni lizing za koji se procjenjuje da se ne može otkazati prikazan je u tabeli ispod:

ne duže od godine	1,289,969
od dvije do pet godina	1,919,417
duže od pet godina	2,000
Ukupno	3,211,385

Ugovor o zakupu sa Radio Difuznim Centrom je potpisan na neodređeno vrijeme za zakup mjesta za bazne stanice na njihovim tornjevima. Iznos zakupa je varijabilan u zavisnosti od iskorišćenosti prostora na tornjevima.

Godišnji troškovi lizinga su prikazani u izvještaju o ukupnom rezultatu kao što je prikazano u Napomeni 22.

b) Ostale preuzete obaveze

Preuzete obaveze po ugovorima do datuma Izvještaja o finansijskom položaju koje nisu objelodanjene u finansijskim izvještajima su sljedeće:

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Ugovorene obaveze po osnovu:		
- kupovine nekretnina i opreme	1,056,701	1,936,375
- kupovine nematerijalne imovine	4,070,225	1,645,285
- održavanje i tehničke aktivnosti	244,181	588,683
- marketing i sponzorstvo	384,574	170,000
Ostale ugovorene obaveze troška	628,755	786,083
Ukupno	6,384,436	5,126,426

c) Upotrebne dozvole

Na osnovu kupoprodajnog ugovora zaključenog 15. marta 2005. godine između Vlade Crne Gore i Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, kao Prodavca i Matav Hungarian Telecommunication Company, kao Kupca, Prodavac je u obavezi da omogući Društvu dostavljanje kompletiranih molbi relevantnoj javnoj instituciji za obezbjeđivanje svih preostalih dozvola za nastavljanje i) obavljanja poslovanja i/ili ii) vlasništva i/ili poslovanja sa njihovim sredstvima postojećim na datum potpisivanja Ugovora. Menadžment kompanije procjenjuje da u budućnosti neće biti značajnih troškova povezanih sa ovim slučajem.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2015. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

32. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija Izvještaja o finansijskom položaju u EUR na dan 31. decembar 2015 i 2014:

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
SDR	1.2728	1.1933
USD	0.8932	0.8262

33. GOTOVINA GENERISANA IZ POSLOVANJA

	Napomena	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
<i>Dobitak za godinu</i>		15,863,057	21,554,759
<i>Korekcije:</i>			
Porez na dobit		1,882,712	2,572,371
Amortizacija	21	17,667,829	17,971,072
Neto finansijski prihod	24	(1,059,844)	(1,082,642)
Rezervisanja za benefite zaposlenima povećanja tokom godine	16	2,551,449	90,818
Rezervisanja za benefite zaposlenima iskorišćeno tokom godine	16	(101,071)	-
Ostale negotovinske stavke		(1,388,922)	540,682
Povećanje/(smanjenje) ispravke vrijednosti zaliha priznatih u okviru prihoda/rashoda	23	275,297	120,922
Povećanje/(smanjenje) ispravke vrijednosti spornih potraživanja priznatih u okviru prihoda/rashoda	9	1,409,239	1,255,309
Dobit od prodaje stalne imovine	19	(956,228)	(284,424)
<i>Promjena u okviru obrtnog (radnog) kapitala</i>			
Promjena na obavezama		6,802,855	5,723,315
Promjena na zalihama		(1,435,527)	629,773
Poromjena na potraživanjima		(1,084,005)	(3,329,440)
Rezervisanja za sudske sporove		282,500	(35,800)
Rezervisanja za benefite zaposlenih		(1,706,404)	(356,799)
Promjena na izdovjenim novčanim sredstvima		(74,963)	(144,864)
<i>Gotovina generisana iz poslovanja</i>		38,362,974	45,328,040